

Ännu ett år av utmaningar

Uppföljning av ideella föreningars villkor 2021

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällsfrågor

Innehållsförteckning

Förord.....	3
Sammanfattning	4
1. Inledning	5
Syfte.....	6
Undersökningens genomförande och redovisning.....	6
2. Andra året med pandemin.....	9
Svårt att bedriva verksamhet som vanligt	10
Fortsatt sämre möjligheter att bedriva påverkansarbete.....	11
Föreningar som har barn och unga samt äldre personer som medlemmar engagerar nu färre.....	12
Hälften av föreningarna har drabbats ekonomiskt av pandemin	15
Föreningar ser ändå fortsatt positivt på framtiden.....	16
3. Föreningars ekonomi och långsiktiga förutsättningar	17
Ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet	17
Föreningars finansiering	19
Föreningars möjligheter att söka bidrag.....	22
Föreningars långsiktiga förutsättningar	24
4. Samverkan med offentlig sektor.....	26
Andel föreningar som bedriver uppdragsverksamhet	26
Öppenhet och insyn.....	28
Föreningars inställning till samverkan.....	31
5. Kontakt och dialog med offentliga aktörer.....	33
6. Själständighet och demokrati	37
7. Uppföljning av principerna.....	40
Principen om långsiktighet.....	40
Principen om självständighet och oberoende	40
Principen om dialog	41
Principen om öppenhet och insyn.....	42
Principen om mångfald	42
Principen om kvalitet.....	43
8. Slutord.....	43
9. Referenser	44
10. Metodbilaga	45

Förord

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) har regeringens uppdrag att följa upp villkoren för det civila samhället och hur dessa utvecklas över tid. Det görs bland annat genom den här rapporten som i år bygger på en enkätundersökning som genomfördes bland ideella föreningar under våren 2022.

Rapporten undersöker föreningars villkor under 2021 och kan ses som en fortsättning på förra årets rapport *Ett år av utmaningar*. Det blev, visade det sig, ytterligare ett år av restriktioner och social distansering. I årets rapport kan vi återigen konstatera att covid-19-pandemin har fört med sig många negativa konsekvenser för ideella föreningar. Det har varit svårt att bedriva verksamhet och många medlemmar, inte minst äldre personer, har tyvärr lämnat föreningarna. Samtidigt visar årets rapport, precis som förra årets, att föreningar har en stark tro på framtiden och sina möjligheter att fortsätta med föreningens verksamhet.

Under arbetet med den här rapporten blev det otänkbara en hemsk verklighet och vi har återigen krig i Europa. Rysslands invasion av Ukraina har lett till stora humanitära lidanden och många människor har behövt lämna sina hem för att söka sig en ny tillvaro någon annanstans. En del av dessa har funnit en tryggare plats i Sverige. Det civila samhället spelade en avgörande roll i samband med flyktingmottagandet 2015. Många människor vill engagera sig och hjälpa till. Det är viktigt att det civila samhällets organisationer ges förutsättningar att bidra på bästa sätt efter sina egna mål och förutsättningar.

Förra året firade demokratin 100 år i Sverige och trots att demokratin i Sverige står på en stadig grund så visar inte minst den senaste tidens händelser att vi inte kan ta den för given. Det civila samhället fyller en viktig roll som bland annat demokratiskola, opinionsbildare och röstbärare. Arbete som förbättrar det civila samhällets förutsättningar bör ses som en långsiktig investering i vår demokrati.

Arbetet med att ta fram denna rapport har genomförts av utredare Karl Karlsson (uppdragsansvarig).

Lena Nyberg

Generaldirektör

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Sammanfattning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) har i uppdrag av regeringen att följa upp hur villkoren för det civila samhället utvecklas över tid. Uppföljningen ska ske utifrån de sex principer som anges i *En politik för det civila samhället* (Prop. 2009/10:55). Denna rapport är en del av den uppföljningen.

Rapporten bygger på en enkätundersökning som riktar sig till ideella föreningar i Sverige. Årets undersökning skickades ut till 3 000 ideella föreningar och 1 298 av dessa valde att svara på enkäten. De flesta frågor är ställda med avseende på de senaste 12 månaderna och resultaten speglar därför föreningars villkor under 2021. Resultaten jämförs där det är möjligt med insamlade data från åren 2012, 2014, 2016, 2018 och 2020. På så sätt kan myndigheten uttala sig om i vilken utsträckning villkoren förändras över tid. I årets rapport undersöker vi även hur föreningar har påverkats av covid-19 pandemin.

I rapporten presenteras resultat från enkäten i fem kapitel:

- Andra året med pandemin
- Finansiering och långsiktiga förutsättningar
- Samverkan med offentlig sektor
- Kontakt och dialog med offentliga aktörer
- Självständighet och demokrati

I kapitlet *Andra året med pandemin* visar resultaten att föreningar har påverkats negativt av pandemin. Det gäller framför allt möjligheten att bedriva verksamhet men även föreningars möjligheter att bedriva påverkansarbete, antalet medlemmar och föreningars ekonomiska situation har påverkats negativt. Vad gäller medlemsutvecklingen så visar resultaten att föreningar som i huvudsak består av äldre personer har tappat fler medlemmar jämfört med föreningar som består av yngre personer. Trots den negativa påverkan som pandemin haft på föreningar så visar resultaten ändå att föreningar ser positivt på sina möjligheter att bedriva verksamhet de kommande åren.

Vad gäller föreningars finansiering och långsiktiga förutsättningar så visar resultaten framför allt att utvecklingen över tid har varit stabil. De flesta föreningar anser sig ha haft goda ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet under året. De inkomstkällor som flest föreningar anser är mycket viktiga är bidrag för ordinarie verksamhet, medlemsavgifter och intäkter från försäljning.

I kapitlet *Samverkan med offentlig sektor* framgår det att andelen föreningar som bedriver verksamhet på uppdrag av offentlig sektor har minskat över tid. Resultaten visar också att en majoritet bland föreningar önskar samverka mer med offentlig sektor än vad de gör idag.

Kontakten mellan offentliga aktörer och föreningarna har minskat det senaste året. Det gäller kontakter på samtliga nivåer (kommunal, regional och statlig). De flesta föreningar är dock nöjda med den dialog man har med offentlig sektor.

Resultaten som handlar om föreningars självständighet och oberoende visar att de flesta föreningar anser sig kunna bedriva sin verksamhet utan obefogad inblandning från offentlig sektor. Samtidigt visar resultaten att det förekommer att föreningar anpassar sin verksamhet för att inte gå miste om bidrag. Det förekommer även att föreningar avstår från att uttrycka åsikter eller framföra åsikter för att de inte ska gå miste om bidrag.

1. Inledning

Målet med politiken för det civila samhället är att villkoren ska förbättras för det civila samhällets organisationer. MUCF har i uppdrag att verka för att villkoren förbättras och följa villkorens utveckling över tid. Det gör myndigheten bland annat genom att fördela bidrag till civilsamhällesorganisationer och dela ut forskningsbidrag till studier om det civila samhället. Myndigheten samverkar även med andra myndigheter och är ett kunskapsstöd för dem och det civila samhället.

Denna rapport tas årligen fram utifrån de sex principer som slogs fast i propositionen 2009/10:55 och ligger till grund för uppföljningen (SFS 2018:1425). De sex principerna är:

- Långsiktighet
- Självständighet och oberoende
- Dialog
- Öppenhet och insyn
- Mångfald
- Kvalitet

Sedan 2012 har myndighetens uppföljning framför allt baserats på en enkät som skickats ut till ideella föreningar. Det gör att myndigheten har möjlighet att följa utvecklingen av villkoren över tid. I årets enkät har några nya frågor tillkommit jämfört med föregående år. Det handlar framför allt om frågor som presenteras i kapitel 4 och kapitel 6.

En utmaning är att det civila samhället inte bara omfattar ideella föreningar utan även andra typer av organisationer och nätverk. Det kan till exempel handla om stiftelser eller olika typer av tillfälliga nätverk. I myndighetens senaste regleringsbrev (Ku2021/01889) har MUCF fått i uppdrag att särskilt prioritera att ta fram ett uppföljningssystem om det civila samhället som tar hänsyn till de sex principerna.

I den senaste uppföljningsrapporten (MUCF, 2021) kunde myndigheten konstatera att föreningar hade drabbats hårt av covid-19-pandemin men att det ändå fanns tecken på att föreningarna såg positivt på framtiden. De allra flesta föreningar trodde sig till exempel ha goda möjligheter att bedriva och utveckla verksamheten de närmast kommande åren. Årets rapport tar vid där den förra slutade och fortsätter att följa hur covid-19-pandemin påverkar föreningar.

Syfte

Syftet med rapporten är att följa upp villkoren för det civila samhället och hur de utvecklas över tid. I årets rapport undersöks även hur pandemin har påverkat det civila samhället. Enligt uppdraget ska rapporten utarbetas i samråd med det civila samhället. Det har gjorts genom en referensgrupp.

Undersökningens genomförande och redovisning

Den organisationsform som MUCF följer över tid är ideella föreningar, vilket är den vanligaste formen i det civila samhället (SCB 2020). Begreppet det civila samhället inkluderar, förutom ideella föreningar, även andra typer av formella organisationer som till exempel stiftelser, trossamfund och samfälligheter, men även andra mer informella typer av sammanslutningar som till exempel tillfälliga upprop eller nätverk (Prop. 2009/10:55).

Årets rapport bygger på enkätdata som har samlats in med hjälp av sex olika enkäter som undersökt föreningarnas villkor år 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021. Årets enkät skickades ut i januari 2022 och undersöker villkoren för föreningarna under 2021, genom att vi frågar om föreningarnas verksamhet de senaste 12 månaderna. Enkäten skickades ut till 3 000 ideella föreningar och av dessa var det 1 298 föreningar som valde att svara på enkäten.

I årets rapport redovisas framför allt hur svaren på olika frågor har utvecklats över tid. I vissa fall jämförs även olika typer av föreningar. Skillnader mellan olika grupper eller år beskrivs i löptext enbart om de är statistiskt säkerställda på 95-procents signifikansnivå. I figurer redovisas ibland skillnader som inte är statistiskt säkerställda utan att det kommenteras. För äldre resultat hänvisas till tidigare års uppföljningar, till exempel *Ett år av utmaningar* (MUCF, 2021) och *En mångfald av villkor och förutsättningar* (MUCF, 2020a).

Indelningar av föreningar utifrån bakgrundsfaktorer

Rapportens främsta syfte är att ge en generell bild av föreningars villkor och följa utvecklingen över tid. Tidigare studier har dock visat att ideella föreningars förutsättningar och villkor kan skilja sig åt beroende på till exempel föreningens storlek, inriktning och var den är baserad. Därför jämförs även föreningarnas svar utifrån olika bakgrundsfaktorer. Dessa jämförelser redovisas dock i huvudsak i en tabellbilaga som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida.

De olika bakgrundsfaktorerna som använts för indelningen förklaras nedan.

Föreningar med och utan anställda

Föreningarna har delats in utifrån om de har anställda eller inte. Uppgifterna kommer från SCB:s företagsregister. Bland föreningarna i årets enkät är det 41 procent som har anställda och 59 procent som inte har det.

Antalet medlemmar

Föreningarna har delats in i tre olika kategorier, dessa är föreningar med 1–100 medlemmar (35 procent av föreningarna), föreningar med 101–500 medlemmar (37 procent) och föreningar med mer än 500 medlemmar (20 procent).

Föreningar kan även ha andra organisationer som medlemmar. Dessa föreningar har exkluderats när vi gjort jämförelser baserat på medlemsantal.

Kommuntyp

Indelningen följer den indelning i tre kommuntyper som tagits fram av Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys, 2014).

- **Storstadskommuner.** Som storstadskommuner räknas kommuner där mindre än 20 procent av människorna bor i rurala områden och där kommunen, tillsammans med angränsade kommuner, har en samlad folkmängd på minst 500 000 invånare. Kommuntypen omfattar 29 av 290 kommuner.
- **Landsbygdskommuner.** Som landsbygdskommuner räknas kommuner där minst 50 procent av befolkningen bor i rurala områden. 130 kommuner av 290 räknas som landsbygdskommuner.
- **Blandade kommuner.** De kommuner som inte kan kategoriseras som storstadskommun eller landsbygdskommun ingår i gruppen blandade kommuner. De har en folkmängd under 500 000 och mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden. I denna kategori finns 131 av 290 kommuner.

Bland de föreningar som svarat på enkäten är det vanligast att vara verksam i en blandad kommun (52 procent). Det är ungefär lika många föreningar som är verksamma i en storstadskommun (26 procent) som i en landsbygdskommun (23 procent).

Föreningens inriktning

Vi har delat in föreningarna utifrån verksamhetens inriktning. Inriktningarna utgår från en indelning av icke-vinstdrivande organisationer, International Classification of Non-Profit Organisations (ICNPO) som FN tagit fram. Vi har använt den uppgift om bransch som SCB har information om i företagsregistret för alla ideella föreningar och matchat den mot FN:s indelning (SCB, 2019; FN, 2003). En utförligare beskrivning av denna process återfinns i metodbilagan. Indelningen resulterar i följande kategorisering av föreningarna där andelen av alla föreningar som ingår i kategorin anges inom parentes:

- Intresseföreningar (34 procent)
- Idrottsföreningar (27 procent)
- Kulturföreningar (9 procent)
- Annan inriktning (30 procent)

I gruppen *Annan inriktning* ingår bland annat föreningar med religiös verksamhet, fackföreningar och föreningar verksamma inom utbildning och forskning.

Målgrupp (ålder)

Föreningarna fick svara på vilken åldersgrupp som föreningens medlemmar till *största* delen bestod av. Utifrån svaren på den frågan har vi delat in föreningar i tre olika kategorier. Föreningar vars medlemmar till största delen består av:

- Barn och unga (0 – 25 år)
- Vuxna (26 – 64 år)
- Äldre (65 år eller äldre)

De flesta föreningar har till största delen vuxna som medlemmar (53 procent). Därefter följer barn och unga (20 procent) samt äldre (19 procent). Det är 8 procent bland föreningarna som inte har angett någon huvudsaklig åldersgrupp.

Verksamhetsnivå

Föreningarna har uppgett på vilken nivå de är verksamma. Dessa nivåer är:

- Internationell nivå (8 procent)
- Nationell nivå (16 procent)
- Regional eller länsnivå (18 procent)
- Lokal eller kommunal nivå (57 procent)
- Annan nivå (2 procent)

En del föreningar har uppgett att de är aktiva på flera olika nivåer. I dessa fall har vi kategoriserat föreningen efter den högsta nivå föreningen angivit. Det vill säga om föreningen angivit både *Nationell nivå* och *Lokal eller kommunal nivå* har föreningen räknats som aktiv på nationell nivå.

Det är 2 procent av föreningarna som är aktiva på ”Annan nivå”. Dessa föreningar har exkluderats när jämförelser gjorts utifrån verksamhetsnivå på grund av att de varit för få.

Föreningars syfte

Föreningar kan ha flera olika syften med sin verksamhet och det kan vara intressant att göra jämförelser utifrån föreningars syften. I årets enkät ställdes följande fråga, med tillhörande svarsalternativ, för att kunna gruppera föreningar efter syfte *Vilket av följande syften är det främsta syftet för din organisations verksamhet?*

- Vara en röstbärare och opinionsbildare (13 procent)
- Ge service/erbjuda verksamhet till medlemmar eller människor i allmänhet (56 procent)
- Vara en utförare och leverantör av tjänster finansierade av offentliga medel (4 procent)

- Förvalta egendom som medlemmarna äger gemensamt (4 procent)
- Min organisation arbetar inte med något av syftena ovan (23 procent)

Om föreningen arbetade med flera syften uppmanades de att välja det främsta.

Läsanvisningar

Rapporten är indelad i åtta kapitel:

- Kapitel 1 är en inledning
- Kapitel 2 redovisar resultat på frågor som är direkt kopplade till covid-19-pandemin
- Kapitel 3 redovisar resultat som kopplar till föreningars ekonomiska förutsättningar
- Kapitel 4 redovisar resultat som har att göra med föreningars samverkan med offentlig sektor
- Kapitel 5 redovisar hur ofta föreningar har kontakt med offentliga aktörer och hur föreningar upplever dessa kontakter
- Kapitel 6 innehåller resultat på olika frågor som kopplar till föreningars självständighet och oberoende
- Kapitel 7 är en uppföljning av resultaten utifrån de sex principerna för politiken för det civila samhället
- Kapitel 8 innehåller slutord

2. Andra året med pandemin

I detta kapitel beskrivs hur föreningarna har påverkats av pandemin under 2021 samt hur stor andel av föreningarna som har diskuterat att lägga ner föreningen eller låta verksamheten vila.

Sedan pandemin började har MUCF tagit fram flera rapporter för att följa hur den har påverkat det civila samhället. Myndigheten har bland annat tagit fram två nulägesanalyser som beskriver hur pandemin påverkar det civila samhället (MUCF 2020b, MUCF 2020c). Även förra årets uppföljningsrapport *Ett år av utmaningar* bestod till stor del av analyser kopplade till pandemin (MUCF 2021).

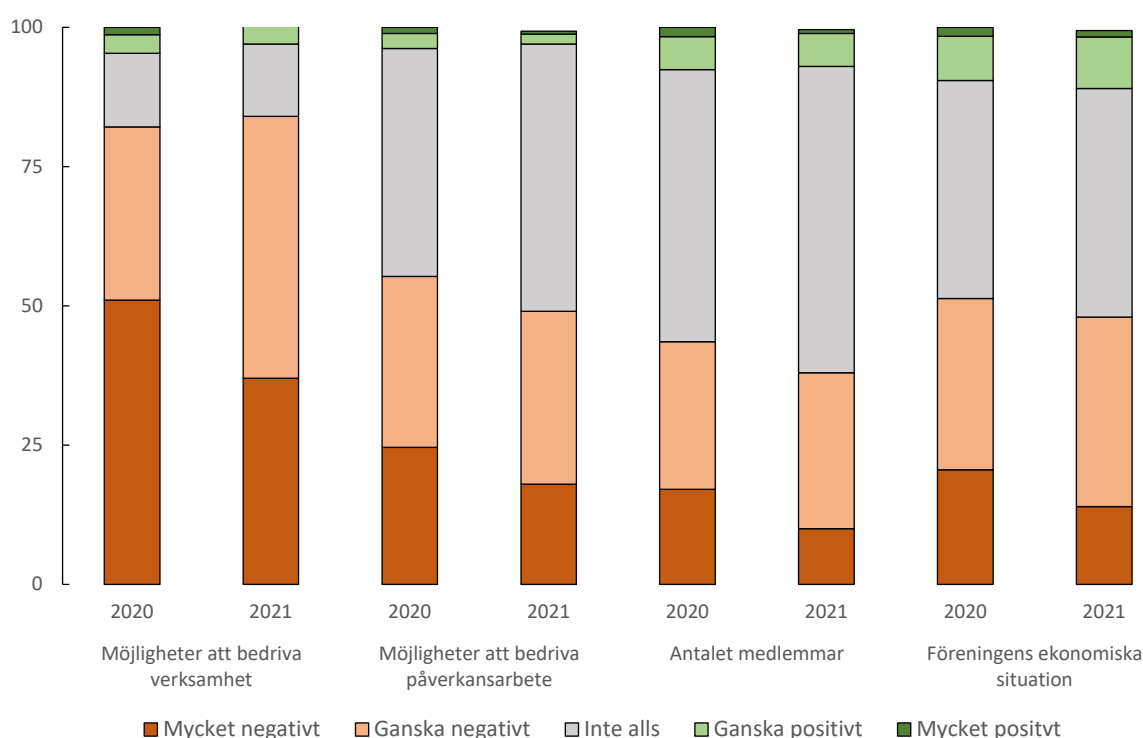
I förra årets uppföljningsrapport konstaterade myndigheten å ena sidan att de flesta föreningarna var hårt påverkade av pandemin. Till exempel så svarade de allra flesta föreningar att möjligheten att bedriva verksamhet hade påverkats negativt av pandemin och många föreningar svarade även att antalet medlemmar hade påverkats negativt.

Å andra sidan pekade flera resultat på att föreningar trodde sig ha goda möjligheter att kunna återuppta sin verksamhet när pandemin, och därmed restriktioner, upphörde. I skrivande stund är vi på väg ut ur pandemin. Restriktioner har upphört och covid-19 klassas inte längre som en samhällsfarlig sjukdom. Denna förändring skedde mellan det att de första enkäterna skickades ut i januari 2022 och det att de sista föreningarna besvarade enkäten i mars 2022.

I enkäten ställs fyra frågor som direkt kopplar till hur föreningen påverkats av pandemin i fyra olika avseenden:

- Möjligheten att bedriva verksamhet
- Möjligheten att bedriva påverkansarbete
- Antalet medlemmar i föreningen
- Föreningens ekonomiska situation

Motsvarande frågor ställdes även i förra årets enkät. Figur 2.1 visar hur svaren fördelat sig i årets enkät jämfört med den förra. I samtliga fall gäller att andelen föreningar som säger sig ha påverkats mycket negativt i ett visst avseende har minskat jämfört med föregående år.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2020 och 2021.

Figur 2.1 Hur har coronapandemin påverkat er organisations möjligheter att bedriva verksamhet, bedriva påverkansarbete, antalet medlemmar samt föreningens ekonomiska situation, 2020 och 2021. Procent.

Svårt att bedriva verksamhet som vanligt

Det är 37 procent bland alla föreningar som svarar att pandemin har påverkat föreningens möjlighet att bedriva verksamhet mycket negativt. 47 procent svarar att pandemin har påverkat möjligheten att bedriva verksamhet ganska negativt.

Jämfört med 2020 så är det en ungefär lika stor andel som svarar att pandemin har påverkat möjligheten att bedriva verksamhet ganska, eller mycket, negativt. Däremot är det färre som uppger att möjligheterna har påverkats mycket negativt och fler som svarar att det påverkat ganska negativt.

Föreningar som riktar sig till äldre svarar i högre utsträckning än föreningar som riktar sig till barn och unga eller vuxna att pandemin har påverkat möjligheten att bedriva verksamhet mycket negativt (se Tabell 243 i tabellbilagan)¹.

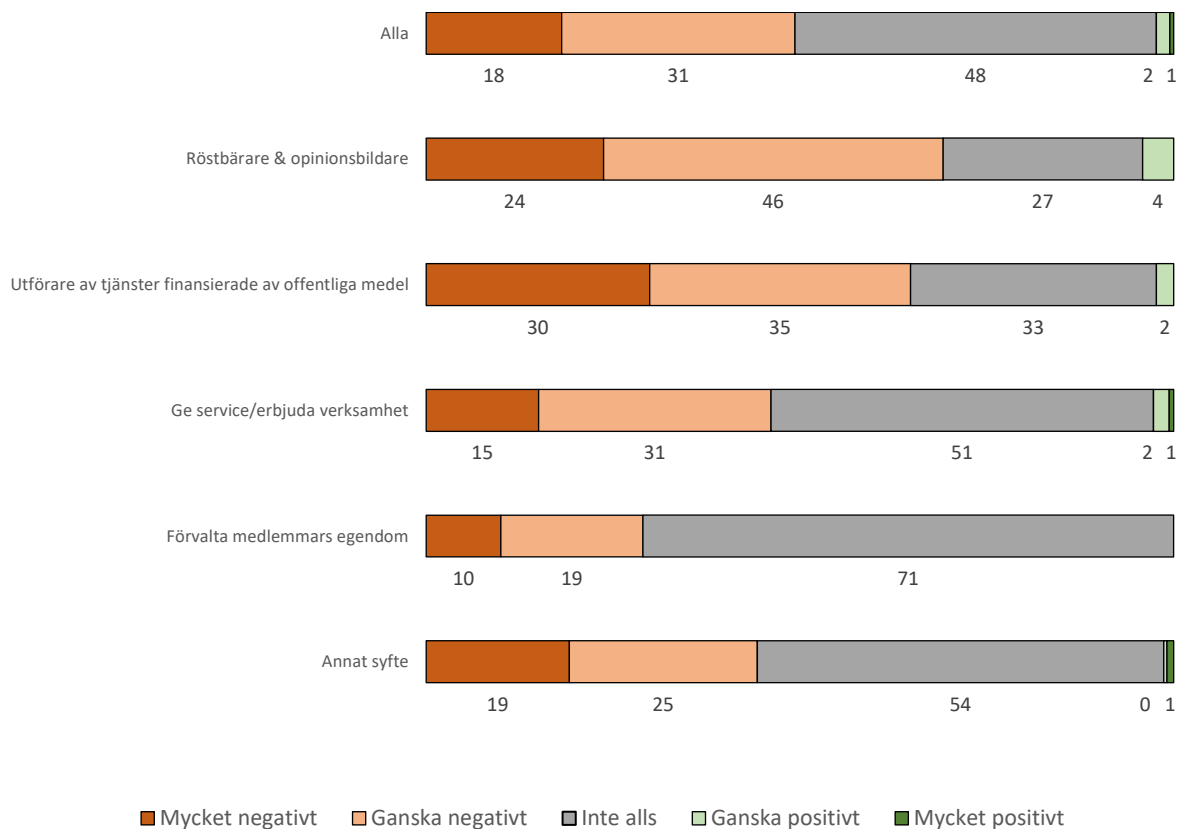
Fortsatt sämre möjligheter att bedriva påverkansarbete

Ungefär hälften av alla föreningar svarar att pandemin inte alls har påverkat deras möjligheter att bedriva påverkansarbete. Det är 18 procent bland alla föreningar som svarar att möjligheten att bedriva påverkansarbete har påverkats mycket negativt.

Jämfört med 2020 så är det något färre föreningar som svarar att pandemin har påverkat möjligheterna att bedriva påverkansarbete negativt. Det gäller både andelen föreningar som svarar att det påverkat *ganska* och *mycket* negativt.

Figur 2.2 visar hur föreningar svarat på frågan uppdelat efter vad föreningen angett som huvudsakligt syfte med verksamheten. Bland föreningar vars huvudsakliga syfte är att vara *Röstbärare och opinionsbildare* är det 70 procent som svarar att pandemin har påverkat föreningens möjligheter att bedriva påverkansarbete ganska eller mycket negativt.

¹ Tabellbilagan finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Figur 2.2. Coronapandemin har påverkat organisationens möjligheter att bedriva verksamhet, efter föreningens syfte. 2021. Procent.

Det civila samhällets organisationer har en viktig roll i demokratin, både som röstbärare och opinionsbildare. En slutsats av resultatet är att man inte har kunnat fullgöra denna roll i samma utsträckning som före pandemin.

Föreningar som har barn och unga samt äldre personer som medlemmar engagerar nu färre

I förra årets rapport skrev myndigheten att det faktum att många föreningar uppgav att de tappat medlemmar till följd av pandemin riskerade att få långsiktiga konsekvenser både för föreningar och enskilda individer såväl som för samhället i stort. I årets undersökning har medlemsutvecklingen undersökts på två sätt. Dels genom att föreningar fick svara på samma fråga som i förra årets undersökning (*Hur har pandemin påverkat antalet medlemmar i min organisation?*), dels genom att en ny fråga lagts till i undersökningen. Föreningar fick uppskatta medlemsutvecklingen under de senaste 12 månaderna i olika procentintervall från *Minskat med 50 procent eller mer* till *Ökat med 50 procent eller mer*.

Vad gäller den första frågan, så svarar en majoritet bland alla föreningar (55 procent) att antalet medlemmar inte har påverkats alls av pandemin. Det är 28 procent bland föreningarna som svarar

att antalet medlemmar har påverkats ganska negativt och 10 procent svarar att antalet medlemmar har påverkats mycket negativt.

Jämfört med 2020, när motsvarande fråga också ställdes, är det framför allt färre föreningar som svarar att antalet medlemmar har påverkats mycket negativt (17 procent 2020).

Föreningar som framför allt består av barn och unga eller äldre har i högre grad påverkats negativt. Bland föreningar som framför allt består av barn och unga är det 55 procent som svarar att antalet medlemmar har påverkats ganska, eller mycket, negativt. Bland föreningar som till största delen består av äldre är motsvarande andel 51 procent. Bland föreningar som till största delen består av vuxna (26 – 64 år) är dock denna andel lägre (29 procent, se tabell 245 i tabellbilagan).²

Vissa föreningar svarar också att pandemin har påverkat antalet medlemmar positivt. Det är dock skillnader baserat på inriktning för verksamheten. Bland idrottsföreningar svarar till exempel 12 procent att antalet medlemmar har påverkats ganska, eller mycket, positivt av pandemin. Det hänger sannolikt ihop med att de restriktioner som har funnits har påverkat olika former av idrottsföreningar på olika sätt. Utomhusidrotter (som till exempel fotboll) har haft lättare att fortsätta med sin verksamhet jämfört med inomhusidrott (som till exempel basket). Bland kulturföreningar, där fler föreningar har påverkats av restriktionerna, är det en mycket liten andel (1 procent) som svarar att pandemin har påverkat antalet medlemmar positivt.

Vad gäller den andra frågan (*Om du försöker göra en uppskattning, hur har antalet medlemmar förändrats under de senaste 12 månaderna?*) så visar resultaten att 34 procent bland alla föreningar svarar att medlemsutvecklingen har varit oförändrad under de senaste 12 månaderna. Det är 24 procent bland alla föreningar som svarar att antalet medlemmar har ökat. Ungefär 9 procent bland alla föreningar svarar att antalet medlemmar har ökat med 11 procent eller mer.

Det är 41 procent bland alla föreningar som svarar att antalet medlemmar har minskat under de senaste 12 månaderna. Det är 21 procent bland alla föreningar som svarar att antalet medlemmar har minskat med 11 procent eller mer (se tabell 61 i tabellbilagan).

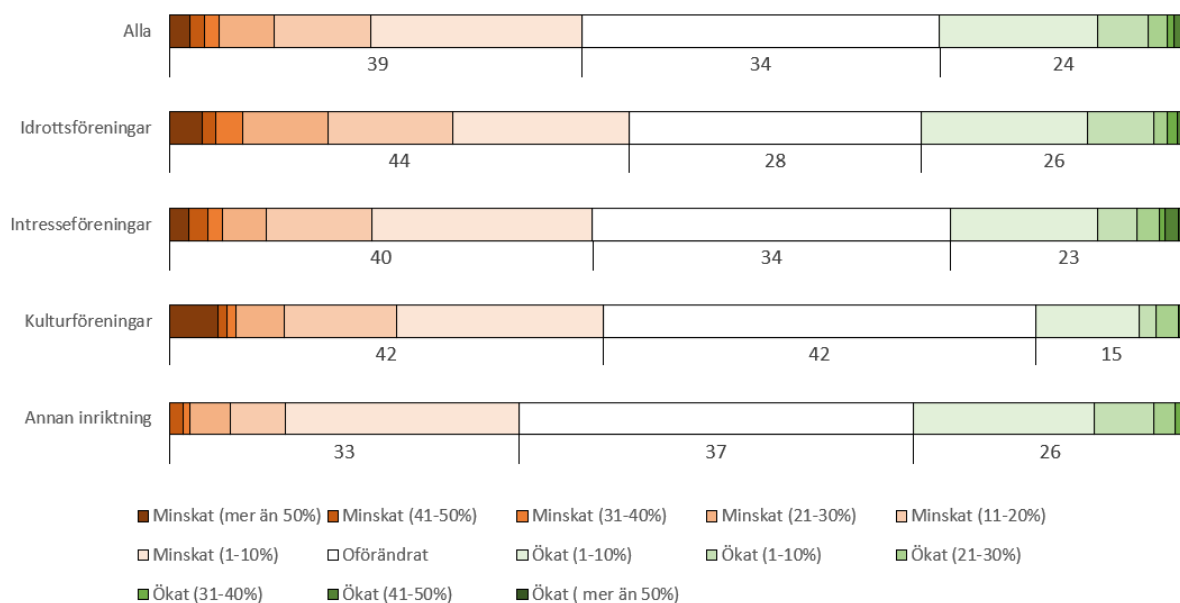
Resultaten visar också att föreningar har haft olika utveckling baserat på verksamhetens inriktning och vilken åldersgrupp man till största delen har som medlemmar.

Figur 2.3 visar att kulturföreningar framför allt har haft ett lägre inflöde av nya medlemmar jämfört med övriga föreningar. Detta gör att nettoutvecklingen bland kulturföreningar har varit mer negativ i jämförelse med andra typer av föreningar.

Det är även stora skillnader utifrån vilken åldersgrupp som föreningen till största delen består av. Figur 2.4 visar att föreningar som riktar sig till äldre (65+ år) har haft ett större utflöde av medlemmar jämfört med föreningar som riktar sig till barn och unga (0 – 25 år) samt föreningar som riktar sig till vuxna (26 – 64 år). Föreningar som riktar sig till äldre har även haft ett lägre inflöde av nya medlemmar. Detta är i sig inte förvånande med tanke på att covid-19 viruset varit

² Tabellbilagan finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

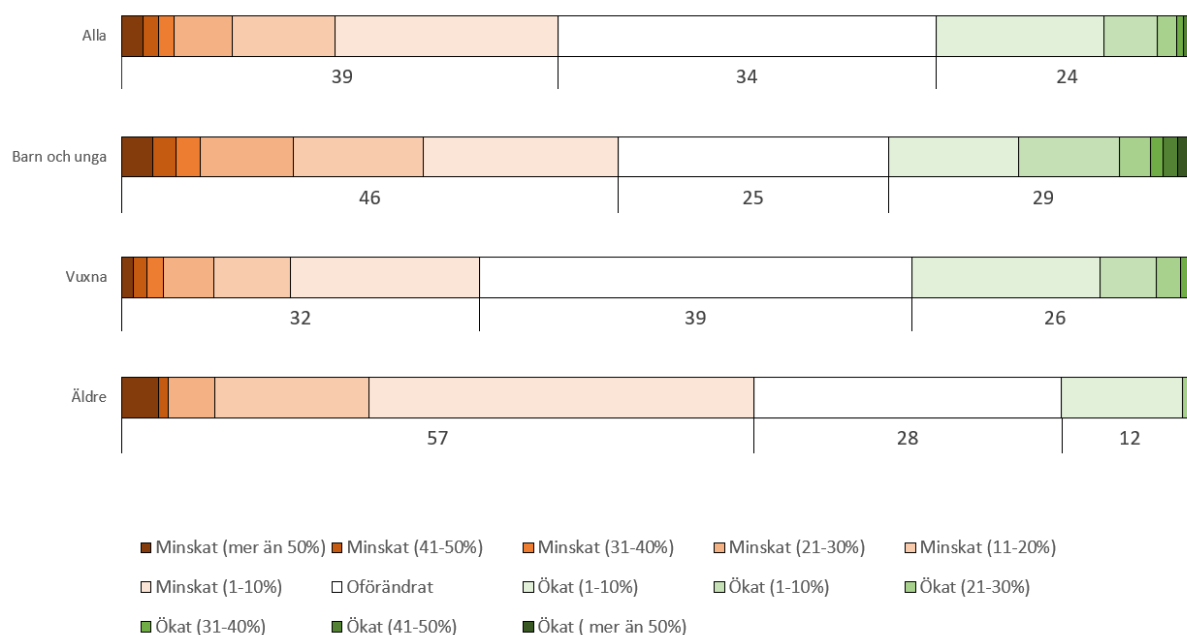
förenat med större risker bland äldre och att de behövt följa hårdare restriktioner vad gäller social distansering jämfört med resten av befolkningen. Samtidigt har en ökad digitalisering inneburit högre trösklar för vissa, men inte alla, äldre (MUCF 2022).

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Kommentar: Siffrorna under diagrammen anger den totala andelen som angett något av alternativen för minskat respektive ökat samt oförändrat. Till exempel så är det 39 procent bland alla föreningar som svarat att antalet medlemmar har minskat, 24 procent har svarat att det har ökat och för 34 procent är det oförändrat.

Figur 2.3. Om du försöker göra en uppskattning, hur har antalet medlemmar förändrats under de senaste 12 månaderna? Efter verksamhetsinriktning, 2021. Procent.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Kommentar: Siffrorna under diagrammen anger den totala andelen som angett något av alternativen för minskat respektive ökat samt oförändrat. Till exempel så är det 39 procent bland alla föreningar som svarat att antalet medlemmar har minskat, 24 procent har svarat att det har ökat och för 34 procent är det oförändrat.

Figur 2.4. Om du försöker göra en uppskattning, hur har antalet medlemmar förändrats under de senaste 12 månaderna? Efter målgrupp, 2021. Procent.

Hälften av föreningarna har drabbats ekonomiskt av pandemin

Ungefär hälften av alla föreningar svarar att pandemin har påverkat föreningens ekonomiska situation ganska, eller mycket, negativt (se tabell 71 i tabellbilagan).

Bland kulturföreningarna finns den största andelen som uppger att de pandemin har påverkat föreningens ekonomi negativt. Bland kulturföreningar är det 25 procent som svarar att pandemin har påverkat föreningens ekonomiska situation mycket negativt och 41 procent svarar att den har påverkats ganska negativt (se tabell 144 i tabellbilagan).

Bland alla föreningar så är det 32 procent som har sökt något offentligt stödpaket med anledning av pandemin, från antingen statlig myndighet, region eller kommun. Det är ingen skillnad jämfört med föregående år. Andelen föreningar som har sökt stödpaket från kommun (13 procent), region (4 procent) samt stat (24 procent) är på motsvarande nivåer som vid förra årets undersökning. Det är däremot en något lägre andel som svarar att de har fått ett stödpaket beviljat. I årets undersökning är det 74 procent jämfört med 83 procent föregående år.

Föreningar ser ändå fortsatt positivt på framtiden

Trots att pandemin fortsatt under ytterligare ett år sedan myndighetens förra uppföljningsrapport så tyder resultat från årets enkät på att framtidstron bland ideella föreningar är fortsatt stark. Som tidigare nämnts genomfördes årets enkätundersökning under perioden januari – mars 2022. Denna period sammanföll bland annat med regeringens förslag om att inte längre klassa covid-19 som en samhällsfarlig sjukdom och slopade restriktioner. Det är möjligt att detta framför allt har påverkat föreningars tro på framtiden. Samtidigt seglade krisen i Ukraina, till följd av Rysslands invasionskrig, upp som ett nytt orosmoln under tiden som datainsamlingen genomfördes.

Resultaten visar att 88 procent bland alla föreningar anser sig ha goda möjligheter att bedriva verksamhet de närmast kommande åren.³ När det handlar om att kunna utveckla verksamheten de kommande åren så är det 80 procent som tror sig ha goda möjligheter att göra just detta.⁴

Myndigheten frågar också föreningar om de, under de senaste 12 månaderna, har fört diskussioner om att lägga ner verksamheten eller låta den vila. I årets undersökning är det 13 procent bland alla föreningar som svarar att de under de senaste 12 månaderna har diskuterat att lägga ner föreningen eller låta den vila.⁵ Frågan har ställts även 2016 och 2020. Jämfört med dessa år är det ingen statistiskt säkerställd skillnad om man tittar på alla föreningar.

Kulturföreningar sticker dock ut även här. Där har ungefär en tredjedel (28 procent) diskuterat att lägga ned föreningen under de senaste 12 månaderna.⁶ Det är en ökning jämfört med förra årets undersökning då andelen var 20 procent. De vanligaste orsakerna till att föreningar diskuterat att lägga ner verksamheten är bristande intresse från medlemmarna (41 procent) och bristande ekonomi (28 procent).⁷

Sammanfattningsvis tyder alltså resultaten på att föreningar har en fortsatt stark tro på framtiden och sin roll i den, trots ännu ett år av utmaningar.

³ Se tabell 53 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

⁴ Se tabell 54 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

⁵ Se tabell 55 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

⁶ Se tabell 100 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

⁷ Se tabell 55 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

3. Föreningars ekonomi och långsiktiga förutsättningar

I det här kapitlet redovisas resultat från enkäten som hänger samman med ideella föreningars ekonomiska förutsättningar.

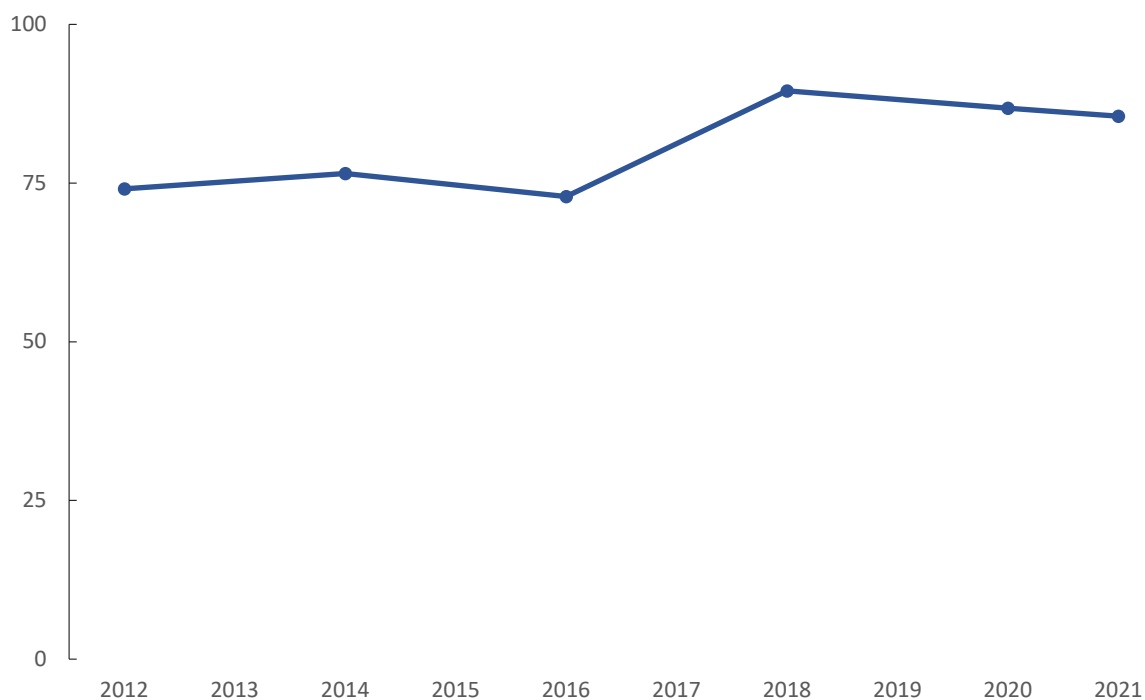
Det är viktigt att föreningar har goda, långsiktiga och stabila förutsättningar för sin verksamhet. Det är även viktigt att föreningars självständighet och handlingsutrymme bevaras och skyddas (Prop. 2009/10:55). Utifrån principerna är det därför intressant att följa hur föreningars ekonomiska förutsättningar förändras över tid.

I enkäten undersöker vi hur föreningars ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet har förändrats över tid samt vilka som är föreningars viktigaste inkomstkällor. Vi undersöker även hur föreningar ser på möjligheter att bedriva och utveckla verksamhet de närmast kommande åren. Vidare undersöks även olika frågeställningar kopplade till offentlig finansiering av föreningars verksamhet.

Ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet

De allra flesta föreningar (85 procent) anser att de under det senaste året haft ekonomiska förutsättningar att bedriva sin kärnverksamhet.⁸ Figur 3.1 visar utvecklingen mellan 2012 – 2021. Mellan 2016 och 2018 skedde en uppgång. Det är en högre andel föreningar som anser sig ha haft goda ekonomiska förutsättningar under perioden 2018 – 2021 jämfört med åren före. För år 2021 är det ingen statistiskt säkerställd skillnad jämfört med 2018 eller 2020.

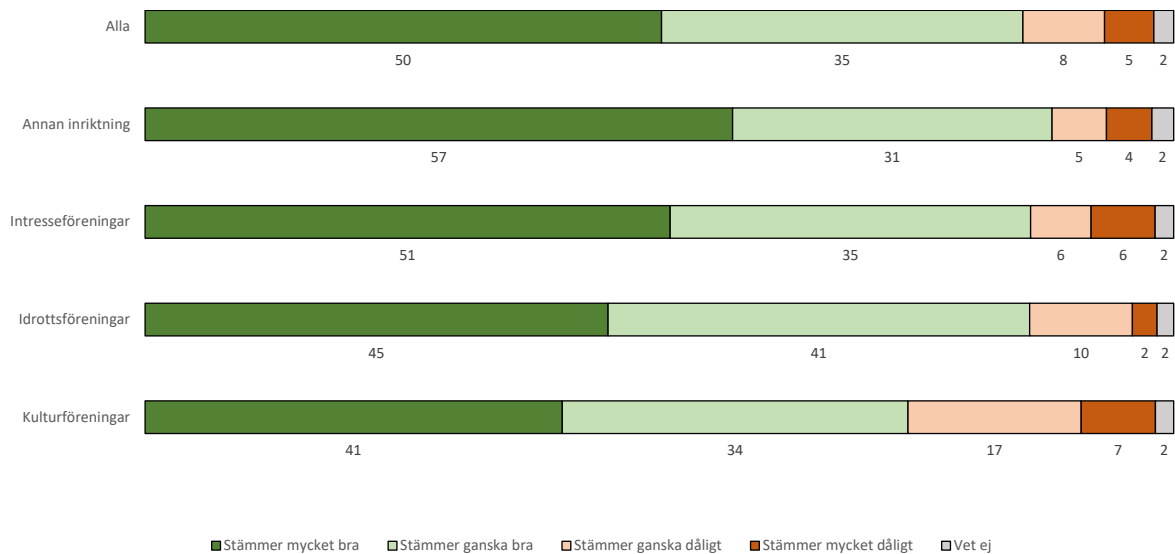
⁸ Se tabell 52 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Figur 3.1. Vi har under det senaste året haft ekonomiska förutsättningar att bedriva vår kärnverksamhet. Andel som svarar "Stämmer ganska bra" eller "Stämmer mycket bra". 2012 - 2021. Procent.

Vad gäller skillnader mellan olika typer av föreningar är dessa tydligast baserat på föreningens inriktning, där kulturföreningar i lägst utsträckning anser sig ha haft goda ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet vilket illustreras i Figur 3.2. Av figuren framgår att kulturföreningar i lägst utsträckning anser sig ha haft goda ekonomiska förutsättningar under det senaste året.

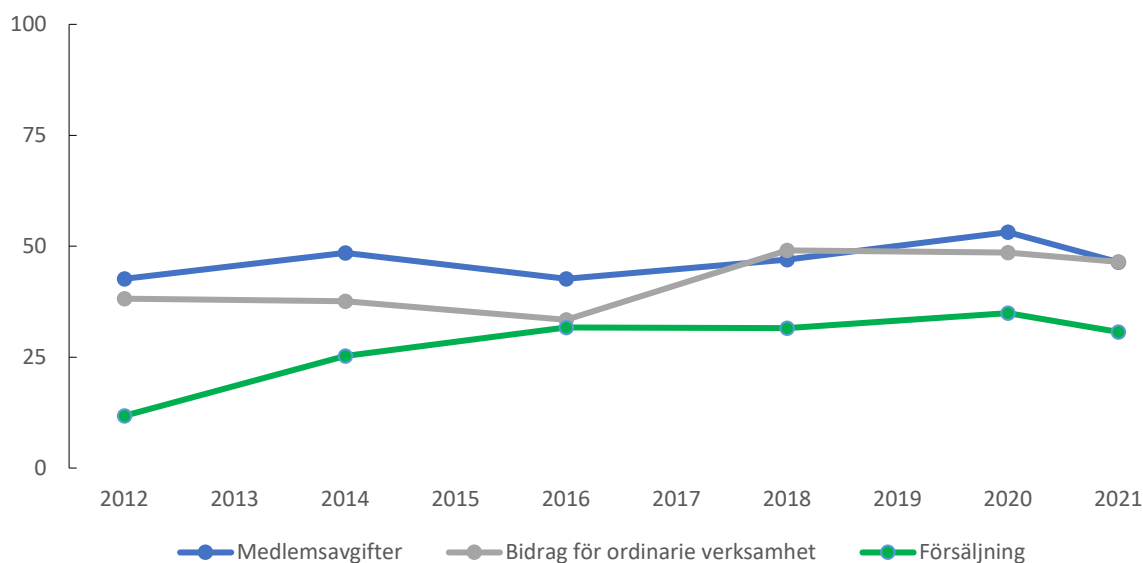

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Figur 3.2. Vi har under det senaste året haft ekonomiska förutsättningar att bedriva vår kärnverksamhet, efter verksamhetens inriktning. Procent.

Föreningars finansiering

I MUCF:s enkät till ideella föreningar får föreningar även svara på hur viktiga olika former av inkomster är för dem. De tre typer av inkomster som flest föreningar anser är mycket viktiga är bidrag för ordinarie verksamhet, medlemsavgifter samt intäkter från försäljning vilket är samma inkomster som de senaste åren. Figur 3.3 visar hur andelen föreningar som angett att dessa tre inkomster är ganska, eller mycket, viktiga har utvecklats sedan 2012.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar. 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Figur 3.3. Andel som anger att intäkter från medlemsavgifter, försäljning samt bidrag för ordinarie verksamhet är en mycket viktig inkomstkälla, 2012 – 2021. Procent.

Andelen som anger att bidrag för ordinarie verksamhet är en mycket viktig inkomstkälla har ökat jämfört med 2016 men har legat relativt stabilt 2018 – 2021 (se Figur 3.3). Bland alla föreningar är det 46 procent som i årets enkät svarar att bidrag för ordinarie verksamhet är mycket viktigt medan det samtidigt är 32 procent som inte har några inkomster alls från bidrag för ordinarie verksamhet.⁹

Andelen som svarar att medlemsavgifter är en mycket viktig inkomstkälla ökade till 53 procent 2020 efter att 2012 – 2018 ha legat mellan 43 – 47 procent. År 2021 har andelen minskat igen till tidigare nivåer (46 procent). Bland alla föreningar är det 15 procent som inte har några intäkter från medlemsavgifter.¹⁰

Betydelsen av intäkter från försäljning ökade bland alla föreningar 2012 – 2016 men har sedan dess legat relativt stabil över tid. Resultaten från årets enkät visar dock att andelen har minskat med ungefär fyra procentenheter jämfört med 2020. Bland alla föreningar är det 33 procent som inte har några intäkter från försäljning.¹¹

Tabell 3.1 visar andelen föreningar som svarat att olika inkomstkällor är mycket viktiga för åren 2018, 2020 och 2021. Jämfört med tidigare år är det en lägre andel bland föreningar som svarar att bidrag för lokal eller anläggning är en mycket viktig inkomstkälla. Det är även en lägre andel som svarar att sponsring/gåvor från företag är mycket viktigt.¹²

⁹ Se tabell 6 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

¹⁰ Se tabell 2 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

¹¹ Se tabell 3 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

¹² Frågan gjordes om i samband med enkäten 2016. Därför går det inte att följa utvecklingen längre tillbaka i tiden för alternativ förutom de tre viktigaste inkomsterna.

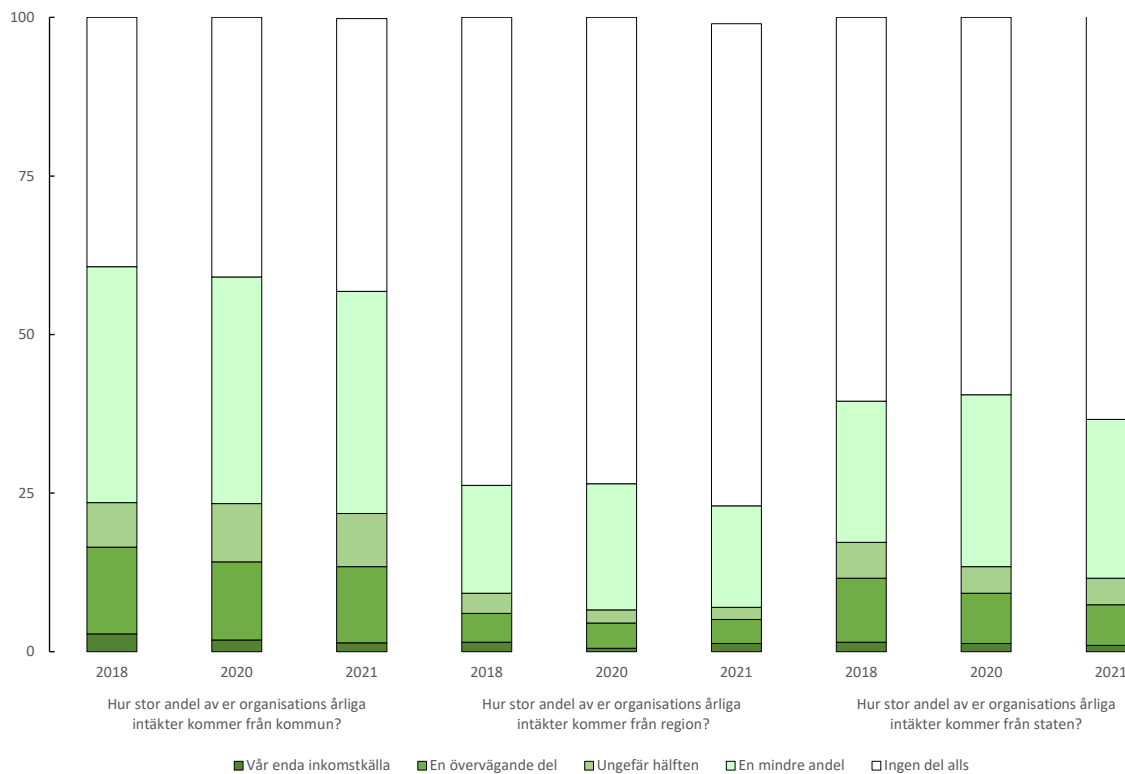
Tabell 3.1. Andel bland alla föreningar som svarar att en viss typ av inkomst är "Mycket viktig", 2018, 2020 och 2021. Procent.

Inkomst	2018	2020	2021
Bidrag för ordinarie verksamhet (från kommun, region eller stat)	49	49	46
Medlemsavgifter	47	53	46
Försäljning	32	35	31
Bidrag för att driva särskilda projekt (från kommun, region eller stat)	24	25	22
Bidrag för lokal eller anläggning	22	27	21
Sponsring eller gåvor från företag	18	20	13
Gåvor från enskilda personer	13	12	11
Bidrag från icke-statliga fonder eller stiftelser	9	12	9
Överföringar från huvud- eller paraplyorganisation	9	13	8
Annat	6	6	6
Ersättning för utförande av uppdrag som inte upphandlats åt kommun, stat eller region	5	8	4
Avkastning på eget kapital	6	7	4
Bidrag från någon av EU:s fonder eller annat EU-organ	5	4	2
Inkomst från finansierer utomlands	1	1	1

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2018, 2020 och 2021.

Andel föreningar som har intäkter från offentlig sektor

Figur 3.2 visar hur viktiga intäkter från stat, region och kommun är bland alla föreningar och hur utvecklingen sett ut sedan 2018. Som synes i figuren så har det inte skett några större förändringar under dessa år. Bland de föreningar som har intäkter från stat, region eller kommun så utgör det en mindre andel för de flesta föreningar.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2018, 2020 och 2021.

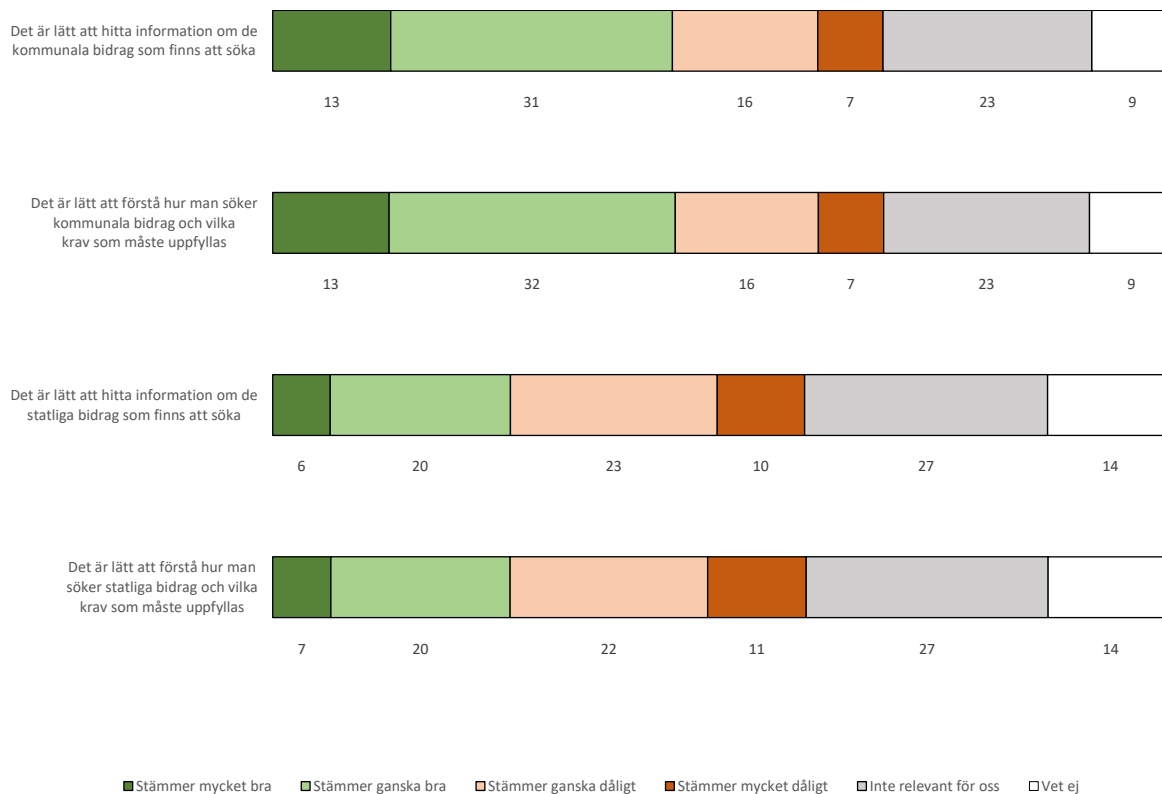
Figur 3.4. Hur stor andel av er organisations årliga intäkter kommer från kommun, region eller stat? Alla föreningar, 2018 – 2021. Procent.

Föreningars möjligheter att söka bidrag

Sedan 2018 har bidrag för ordinarie verksamhet, tillsammans med medlemsavgifter, varit den inkomstkälla som är viktig för flest föreningar (se Figur 3.3). Utöver det kan föreningar även erhålla bidrag för till exempel lokaler och för att driva särskilda projekt (se Tabell 3.1).

Det är viktigt att information kring möjliga bidrag är både lättillgänglig och lättfattlig då det påverkar människors förutsättningar att engagera sig (Prop. 2009/10:55). Om bidragsinformation är svår att hitta eller om ansökningsprocessen upplevs som alltför komplicerad riskerar det att leda till att bidrag som finansieringsform inte blir lika tillgänglig för alla grupper i samhället.

Figur 3.5 visar att det är en majoritet bland föreningar som anser att information om kommunala bidrag är lätt att hitta och att ansökningsprocessen är lätt att förstå. I jämförelse med kommunala bidrag upplevs informationen om statliga bidrag som mindre tillgänglig. För statliga bidrag gäller att en majoritet bland föreningar inte anser att informationen är lätt att hitta eller att ansökningsprocessen är lätt att förstå. Kommunala bidrag är relevanta för fler föreningar jämfört med statliga bidrag.

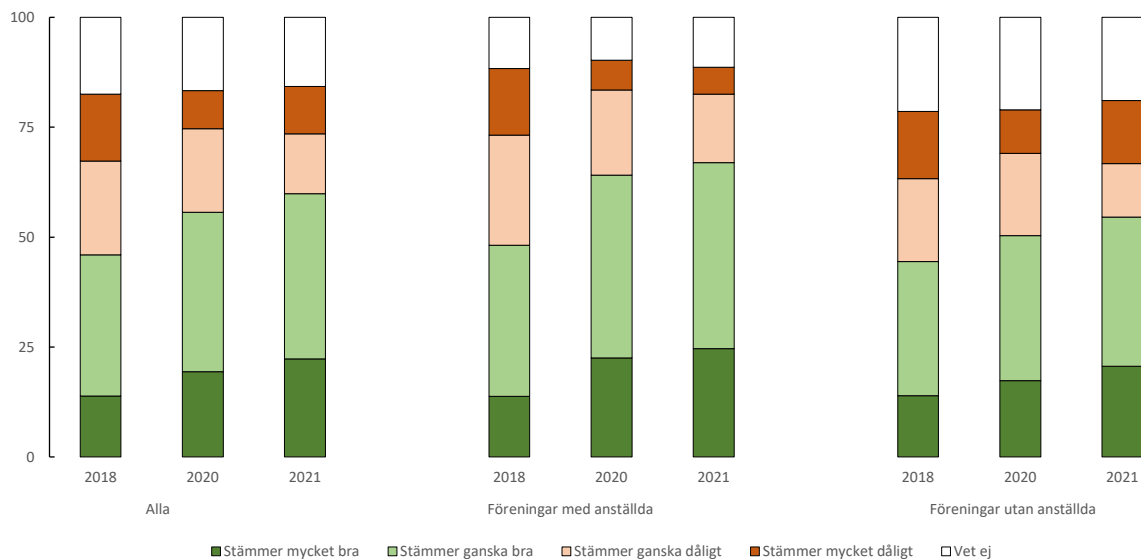

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Figur 3.5. Fördelning av svarsalternativ bland alla föreningar för fyra olika påståenden angående kommunala och statliga bidrags tillgänglighet, 2021. Procent.

Andelen föreningar som svarar att de har tillräckliga resurser för att söka bidrag har ökat sedan 2018 då frågan först ställdes vilket framgår av Figur 3.6. I årets undersökning är det 58 procent som anser att de har tillräckliga resurser för att söka bidrag.¹³ Figur 3.6 visar även utvecklingen för föreningar med och utan anställda. Som framgår av figuren så är det en högre andel bland föreningar med anställda som anser att de har tillräckliga resurser för att söka bidrag.

¹³ Andel som svarar *Stämmer mycket bra* eller *Stämmer ganska bra* för påståendet: *Vår organisation har tillräckliga resurser för att söka bidrag*. Se tabell 49 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>).

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2018, 2020 och 2021

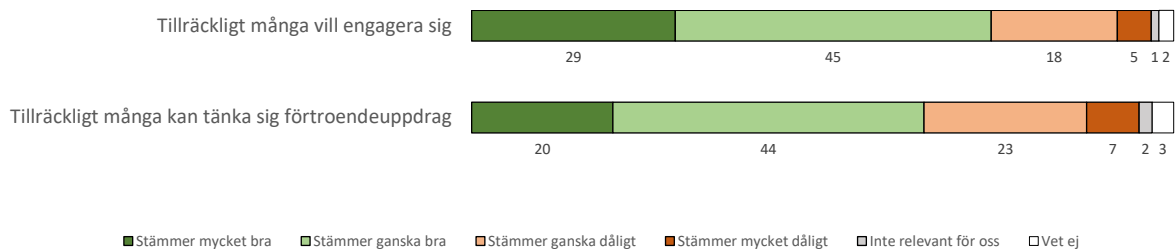
Figur 3.6. Vår organisation har tillräckliga resurser för att söka bidrag, efter om föreningen har anställda eller inte, 2018 – 2021. Procent.

Föreningars långsiktiga förutsättningar

Som redogjordes för i kapitel 2 så verkar föreningar se fortsatt positivt på framtiden, både vad gäller möjligheten att bedriva och utveckla sin verksamhet. Att föreningar har goda, långsiktiga och stabila förutsättningar för sin verksamhet är ett mål för politiken för det civila samhället (Prop. 2009/10:55). Det omfattar bland annat stabilitet i bidragssystemen, rättsliga förutsättningar och de generella villkoren för föreningar.

Människors vilja att engagera sig

Den kanske viktigaste förutsättningen för ett starkt civilsamhälle är människors vilja att engagera sig. Människor engagerar sig på många olika sätt – inte bara i ideella föreningar. Samtidigt är ideella föreningar den vanligaste organisationsformen inom civilsamhället (SCB 2019). Resultat från årets undersökning visar att en majoritet (74 procent) bland föreningar anser att det är tillräckligt många som är intresserade av att engagera sig för att man ska kunna bedriva verksamhet de kommande åren. Flertalet, dock en något lägre andel (64 procent), instämmer i att det är tillräckligt många som är intresserade av att inneha förtroendeuppdrag (se Figur 3.7).

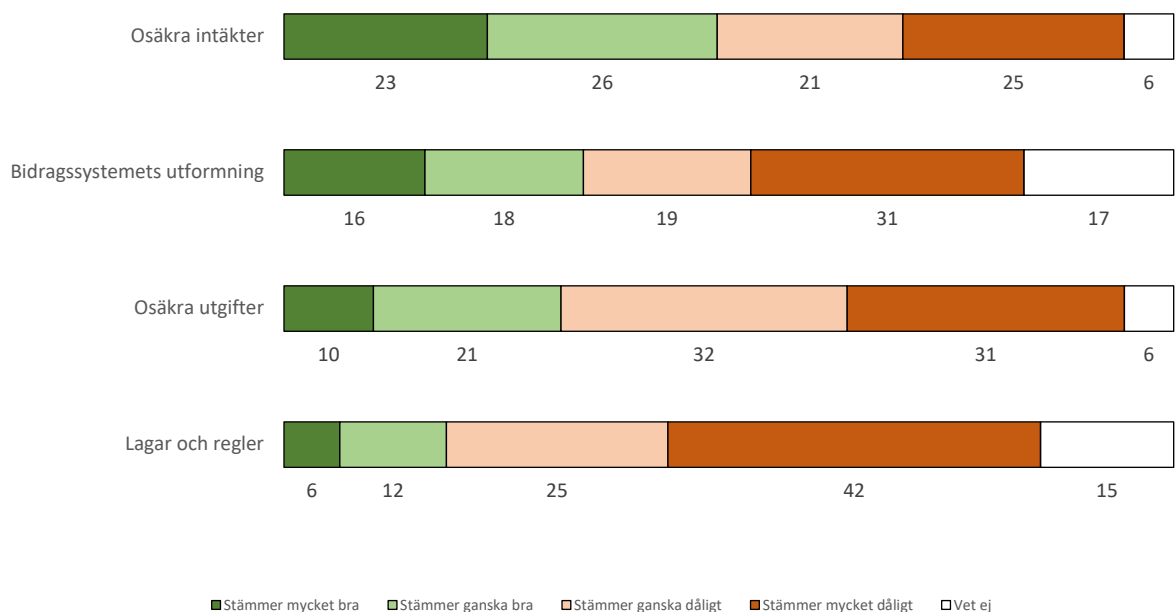

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 3.7. Det är tillräckligt många som är intresserade av att engagera sig respektive inneha förtroendeuppdrag för att vi ska kunna bedriva verksamhet de kommande åren, 2021. Procent.

Hinder för långsiktighet

Figur 3.8 visar att osäkra intäkter är det som flest föreningar anser gör det svårt att ha en långsiktig planering. Ungefär hälften bland alla föreningar anser att just osäkra intäkter gör det svårt att ha en långsiktig planering. Därefter kommer bidragssystemets nuvarande utformning vilket ungefär en tredjedel bland alla föreningar anser gör det svårt att ha en långsiktig planering.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 3.8. Andel föreningar som svarat olika alternativ på om osäkra intäkter, bidragssystemets nuvarande utformning, osäkra utgifter och lagar och regler gör det svårt att ha en långsiktig planering, 2022. Procent.

Föreningar vars syfte är att *Utföra tjänster finansierade av offentliga medel* sticker tydligt ut vad gäller osäkra intäkter. Bland dessa föreningar är det 73 procent som anser att osäkra intäkter gör det svårt att planera långsiktigt. Ungefär samma andel (72 procent) anser även att bidragssystemets nuvarande utformning gör det svårt att planera långsiktigt (se tabell 310 och 312 i tabellbilagan).

Av resultaten framgår det även att osäkerheten i vissa avseenden hänger ihop med vilken nivå som föreningen är aktiv på. Ju högre verksamhetsnivå (internationellt, nationellt, regionalt eller lokalt) desto högre andel bland dessa föreningar ser osäkra intäkter och bidragssystemets nuvarande utformning som omständigheter som försvårar en långsiktig planering (se tabell 265 och tabell 266 i tabellbilagan).

Vad gäller frågan om bidragssystemets nuvarande utformning gör det svårt att ha en långsiktig planering så har den frågan ställts även tidigare. I förra årets rapport (MUCF 2021) rapporterade myndigheten att det hade skett en minskning vad gäller andelen föreningar som anser att bidragssystemets nuvarande utformning gör det svårt att ha en långsiktig planering (det vill säga svarar att påståendet stämmer mycket, eller ganska, bra). 2021 var det 30 procent som ansåg att bidragssystemets utformning gjorde det svårt att ha en långsiktig planering jämfört med 34 procent i årets undersökning. År 2018 var andelen 38 procent.

4. Samverkan med offentlig sektor

I *Politiken för det civila samhället* framgår det att regeringen vill se fler föreningar, och andra aktörer från det civila samhället, som utförare inom välfärden. En mångfald av utförare innebär fler valmöjligheter för den enskilde samtidigt som det kan vara ett egenvärde i sig för många människor att en tjänst utförs av en organisation inom det civila samhället. Fler ideella aktörer som utförare ska bland annat uppnås genom att ge föreningar möjligheter att konkurrera på rättvisa villkor i samband med offentliga upphandlingar och genom att öka kunskapen hos offentlig sektor om potentiella former för samverkan mellan det offentliga och det civila samhället (Prop. 2009/10:55).

En målkonflikt som riskerar att uppstå är för föreningar att kunna verka både som utförare och samtidigt agera självständigt från det offentliga i rollen som röstbärare och opinionsbildare.

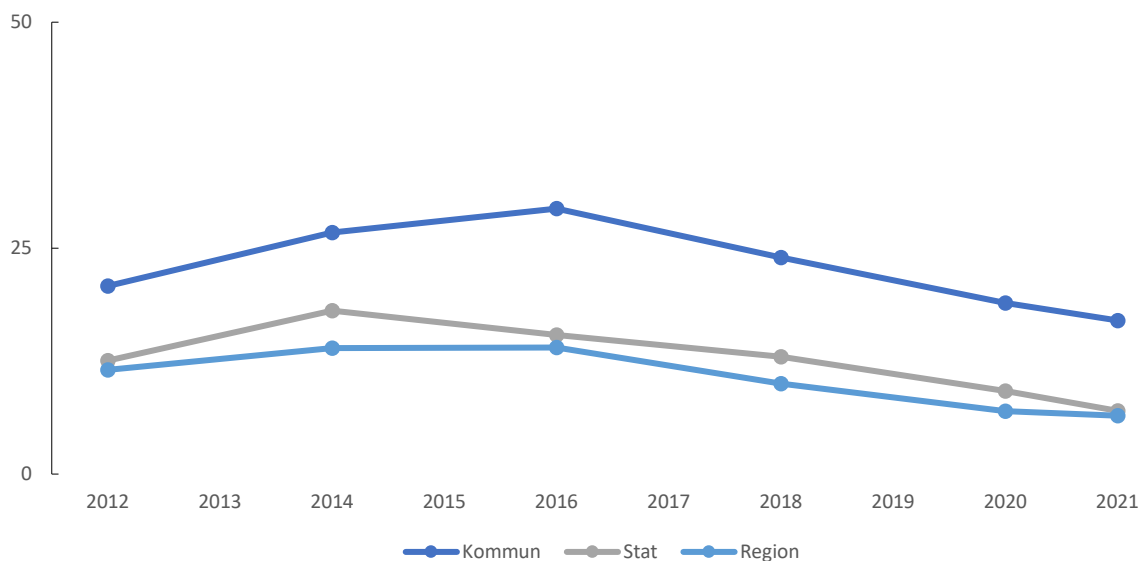
”Om uppdragen till det civila samhällets organisationer blir mycket omfattande, t.ex. i förhållande till sektorns andra finansieringskällor, finns det en risk för att ett beroendeförhållande byggs upp som på sikt kan komma att äventyra organisationernas oberoende och vilja att fritt uttrycka sin åsikt och att bevaka sina medlemmars intressen i förhållande till den offentliga maktutövningen.” (Prop. 2009/10:55, s. 51).

Det är därför viktigt att parallellt följa hur förutsättningarna för föreningar att verka som utförare inom offentlig sektor utvecklas över tid och samtidigt bevaka att föreningars ställning som röstbärare och opinionsbildare är fortsatt ohotad.

Andel föreningar som bedriver uppdragsverksamhet

Andelen föreningar som bedriver verksamhet på uppdrag av stat, region eller kommun ökade mellan 2012 – 2016. Därefter minskade andelen 2016 – 2020. Årets undersökning visar att andelen föreningar som bedriver uppdragsverksamhet ligger kvar på en liknande nivå som för 2021 (se Figur

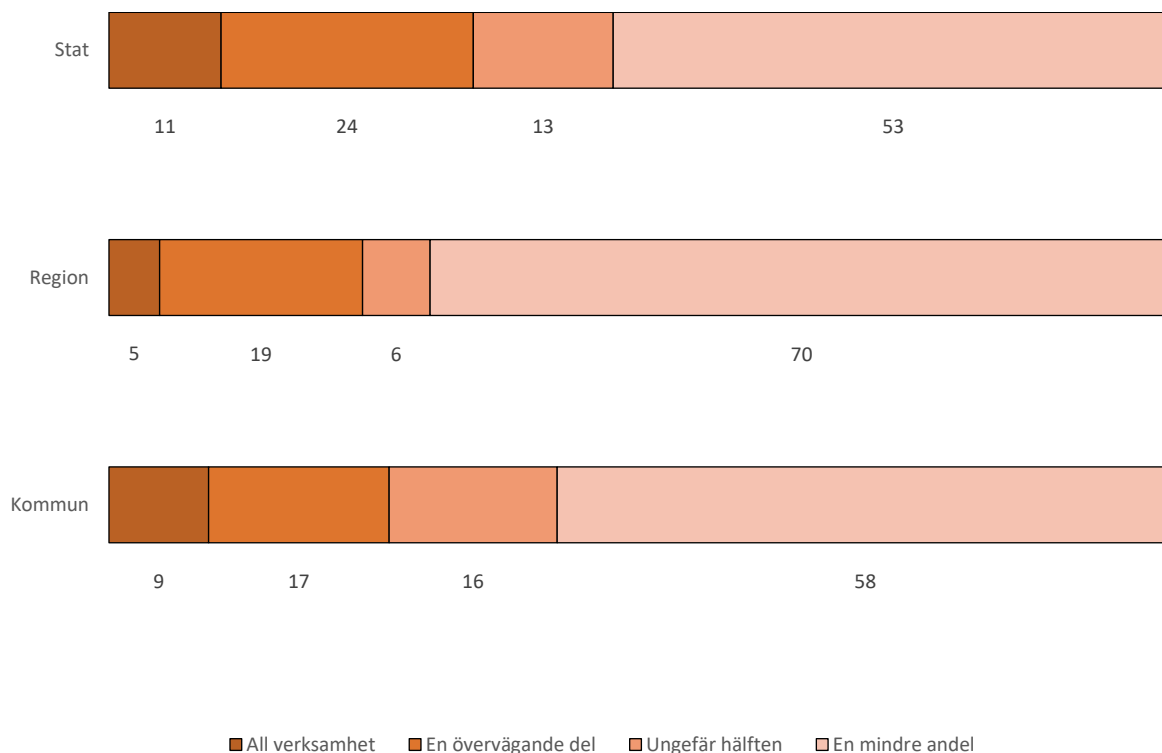
4.1). Det är vanligast att föreningar bedriver uppdragsverksamhet på uppdrag av kommun (17 procent), följt av stat (7 procent) och region (6 procent).

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Figur 4.1. Andel bland alla föreningar som bedriver minst någon del av verksamheten på uppdrag av kommun, region eller stat. Alla föreningar. 2012 - 2021. Procent.

Figur 4.2 visar hur stor andel av föreningars verksamhet som bedrivs på uppdrag av stat, region eller kommun under 2021 bland de föreningar som bedrev någon uppdragsverksamhet. Som framgår av figuren utgör uppdragsverksamhet från stat, region eller kommun endast en mindre andel av verksamheten för de flesta föreningar som bedriver uppdragsverksamhet. För en mindre andel bland föreningar utgör det dock hela föreningens verksamhet.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Kommentar: Endast föreningar som bedrev någon uppdragsverksamhet på uppdrag av stat, region respektive kommun är inkluderade i figuren ovan.

De allra flesta föreningar bedriver dock inte någon uppdragsverksamhet. Det är 91 procent som inte bedriver någon uppdragsverksamhet på uppdrag av stat, det är 92 procent som inte bedriver någon uppdragsverksamhet på uppdrag av region och det är 81 procent som inte bedriver någon uppdragsverksamhet på uppdrag av kommun, se figur 4.1.

Figur 4.2. Hur stor andel av er organisations verksamhet bedrivs på uppdrag av stat, region eller kommun? Bland föreningar som bedriver någon uppdragsverksamhet. 2021. Procent.

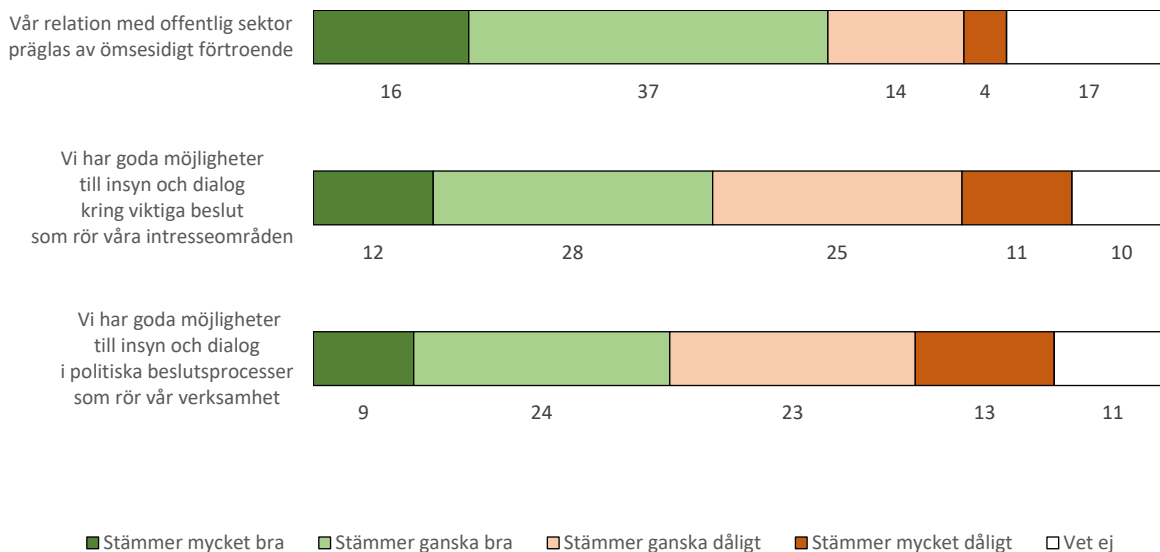
Öppenhet och insyn

I politiken för det civila samhället anges att ett ömsesidigt förtroende mellan det offentliga och det civila samhället byggs på en vilja till öppenhet. Särskilt anges att det bör följas upp i vilken utsträckning offentliga aktörer visar öppenhet och ger det civila samhället insyn i processer som berör beslutsfattande.

Omvänt gäller att även det offentliga kan behöva ha insyn i det civila samhället. Det kan till exempel handla om att villkor för att erhålla bidrag uppfylls. Det offentliga krav på insyn måste dock balanseras mot det civila samhällets behov av självständighet och integritet (Prop. 2009/10:55).

Figur 4.3 visar att en majoritet bland föreningar anser att relationen med offentlig sektor präglas av ett ömsesidigt förtroende.

Vad gäller föreningars möjligheter till insyn så är det ungefär hälften bland föreningarna som anser att de har goda möjligheter till insyn och dialog kring beslut som rör intresseområden samt beslutsprocesser som rör föreningars verksamhet.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 4.3. Föreningars syn på relationen med offentlig sektor samt möjligheter till insyn och dialog. Alla föreningar, 2021. Procent.

Frågan om insyn i beslutsprocesser som rör verksamheten ställdes även 2018 och 2020. Andelen föreningar som svarat *Stämmer mycket bra* eller *Stämmer ganska bra* har varierat något mellan åren. 2018 var andelen 40 procent, 2020 var den 31 procent och 2021 var den 34 procent.

Offentlig sektors insyn i föreningars verksamhet

Det är en självklarhet att offentliga aktörer ska kunna följa upp att skattemedel används på ett effektivt sätt samt att föreningar som utför verksamhet på uppdrag av offentlig aktör följer beställarens krav och efterlever de lagar och regler som finns. Samtidigt måste det offentligas krav på insyn bland annat balanseras mot föreningars, och dess medlemmars, behov av integritet (Prop. 2009/10:55). Det kan till exempel handla om utsatta personer där personuppgifter behöver skyddas. Figur 4.4 visar att majoriteten bland föreningar inte anser att det offentligas krav på insyn är problematiskt av integritetsskäl. Bland alla föreningar är det 5 procent som i någon utsträckning anser att det offentligas krav på insyn är problematiskt av integritetsskäl.

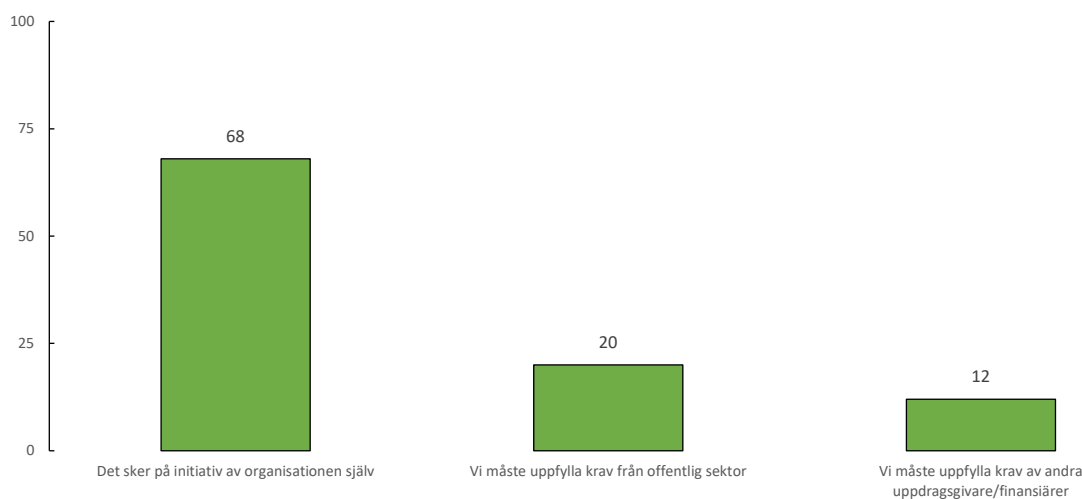

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 4.4. Det offentligas krav på insyn i vår verksamhet är problematiskt av integritetsskäl. Alla föreningar, 2021. Procent.

Föreningars verksamhet som bedrivs på uppdrag av det offentliga bör kunna följas upp och utvärderas. Det handlar dels om att säkerställa att verksamhet som finansieras med skattemedel lever upp till ställda kvalitetskrav och att de lagar och regler som finns efterlevs (Prop. 2009/10:55). Utöver utvärdering som föreningar utför på uppdrag av offentliga aktörer så kan föreningar även utvärdera verksamheten av andra orsaker (se Figur 4.5).

I årets undersökning har föreningar även svarat på konkreta frågor som handlar om förekomsten, orsaken och effekten av utvärdering av föreningens verksamhet. Resultaten visar att en majoritet av föreningarna (66 procent) genomför någon form av utvärdering av verksamheten.¹⁴ Figur 4.5 visar att det, bland föreningar som genomför någon utvärdering, är vanligast att föreningar utvärderar verksamheten på eget initiativ (68 procent). Det är 20 procent som gör det för att uppfylla krav från offentlig sektor och 12 procent för att uppfylla krav från andra uppdragsgivare.

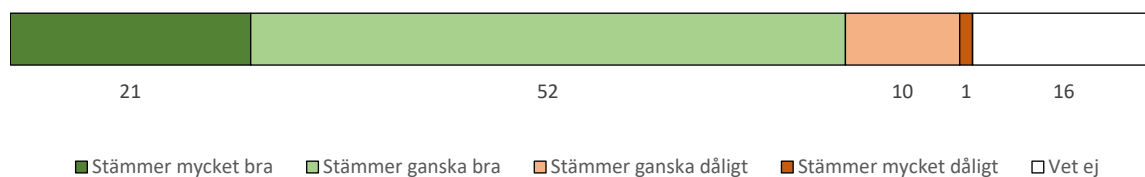
Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 4.5. Om ni genomför någon utvärdering. Vad utgör det främsta skälet till att ni utvärderar i er verksamhet? Bland föreningar som genomför utvärdering av verksamheten. 2021. Procent.

Målet med utvärdering och uppföljning är bland annat att ge ett underlag för fortsatt utveckling. För verksamhet som bedrivs på uppdrag av offentlig sektor kan kvaliteten på utförda tjänster utvecklas genom att dessa synliggörs och kan jämföras med andra. Vad gäller utvärdering som föreningar utför på uppdrag från offentliga aktörer så bör dessa genomföras och utformas med tanke på varje förenings specifika syfte och karaktär samt ta hänsyn till det civila samhällets förutsättningar. Med undantag av sådan uppföljning och utvärdering av tjänster utförda på uppdrag av offentlig sektor definierar föreningar själva sin syn på vad som är god kvalitet (Prop. 2009/10:55)

¹⁴ Frågan i enkäten lød ”Genomför er organisation någon slags utvärdering (t.ex. enkel statistik över antal möten, klienter, aktiviteter, standardiserad kvalitetskontroll eller effektutvärdering) i hela eller delar av er organisation/verksamhet?” Se tabell 42 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>).

Bland de föreningar som genomför utvärdering av sin verksamhet är det en majoritet som anser att utvärderingsarbetet har förbättrat verksamheten (se Figur 4.6).

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021

Figur 4.6. Om ni genomför någon utvärdering. Utvärderingsarbetet har förbättrat vår verksamhet? Bland föreningar som genomför utvärdering av verksamheten. 2021. Procent.

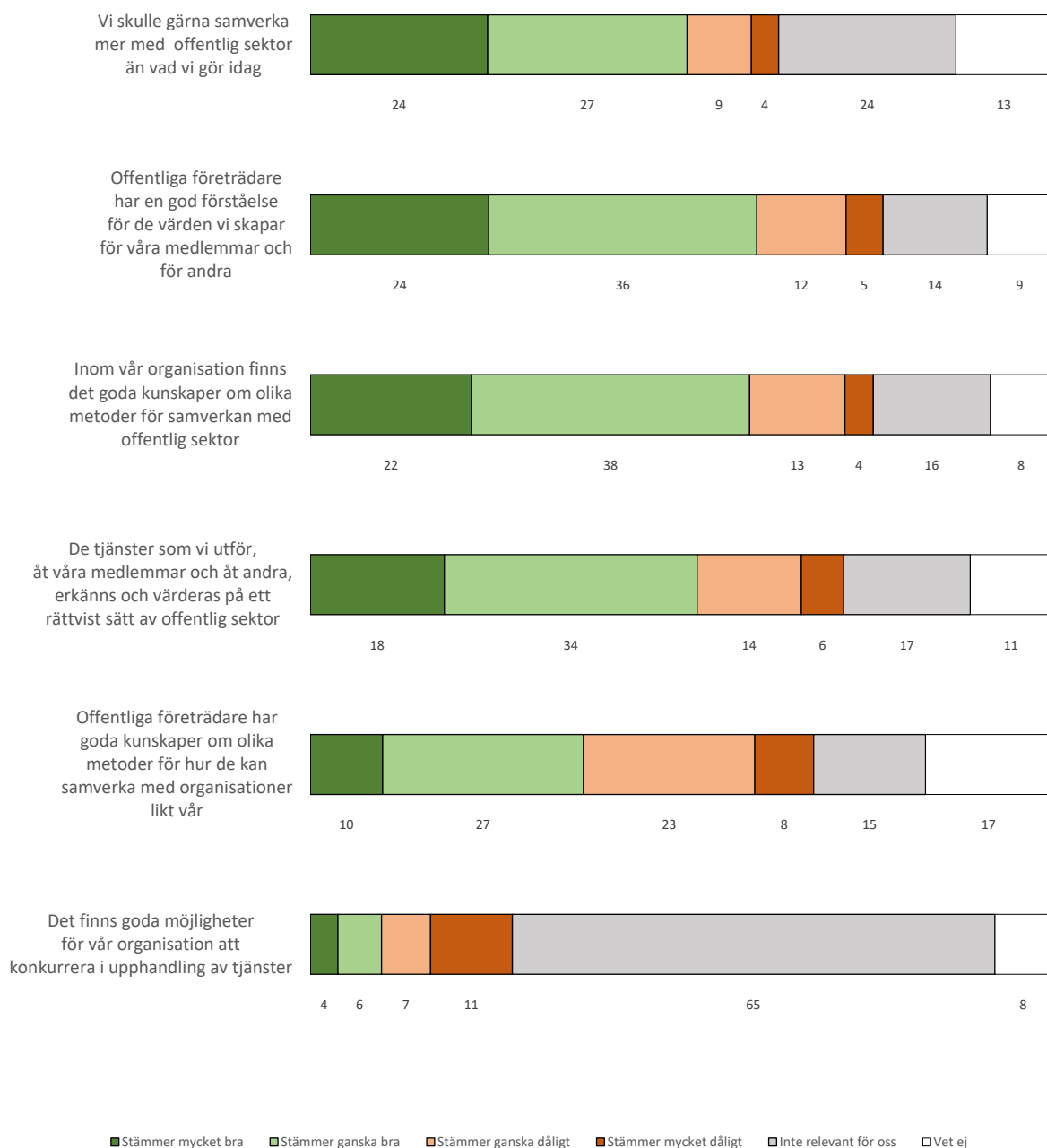
Föreningars inställning till samverkan

Resultaten från årets undersökning visar att en majoritet bland föreningar önskar samverka mer med offentlig sektor än vad de gör idag. Figur 4.7 visar att lite mer än hälften (51 procent) bland alla föreningar är positivt inställda till mer samverkan med offentlig sektor och att ungefär en tiondel (13 procent) är negativt inställda. Föreningar som är aktiva på nationell nivå är mest positivt inställda till mer samverkan. För föreningar aktiva på samtliga nivåer (internationell, nationell, regional och lokal nivå) är inställningen till mer samverkan dock positiv snarare än negativ.¹⁵

Av Figur 4.7 framgår även att majoriteten bland föreningar anser att företrädare för offentlig sektor har en god förståelse för de värden som föreningar skapar och att de tjänster som föreningar utför värderas på ett rättvist sätt av offentlig sektor. Samtidigt anser en minoritet att de har goda möjligheter att konkurrera i en offentlig upphandling. Det senare är dock relevant för en mindre andel bland föreningar.

Det framgår även i Figur 4.7 att en majoritet bland föreningar anser sig ha goda kunskaper om metoder för samverkan med offentlig sektor men är mer skeptiska till kunskapen bland företrädare för offentlig sektor.

¹⁵ Se tabell 263 i tabellbilagan för skillnader baserat på föreningens verksamhetsnivå. Tabellbilagan finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar

Figur 4.7. Föreningars inställning till olika påstående kopplat till samverkan med offentlig sektor. Alla föreningar, 2021. Procent.

5. Kontakt och dialog med offentliga aktörer

Detta kapitel innehåller resultat från enkäten som beskriver hur ideella föreningar upplever kontakten med företrädare för offentlig sektor.

I *En politik för det civila samhället* (Prop. 2009/10:55) redogörs för vikten av en god dialog mellan regeringen och det civila samhället. Det sägs bland annat att relationen mellan parterna ska präglas av ansvar och ömsesidighet och att den ska ”*utgå från bådats förutsättningar och tillvarata båda sidors perspektiv och kompetens*” (Prop. 2009/10:55, s. 56).

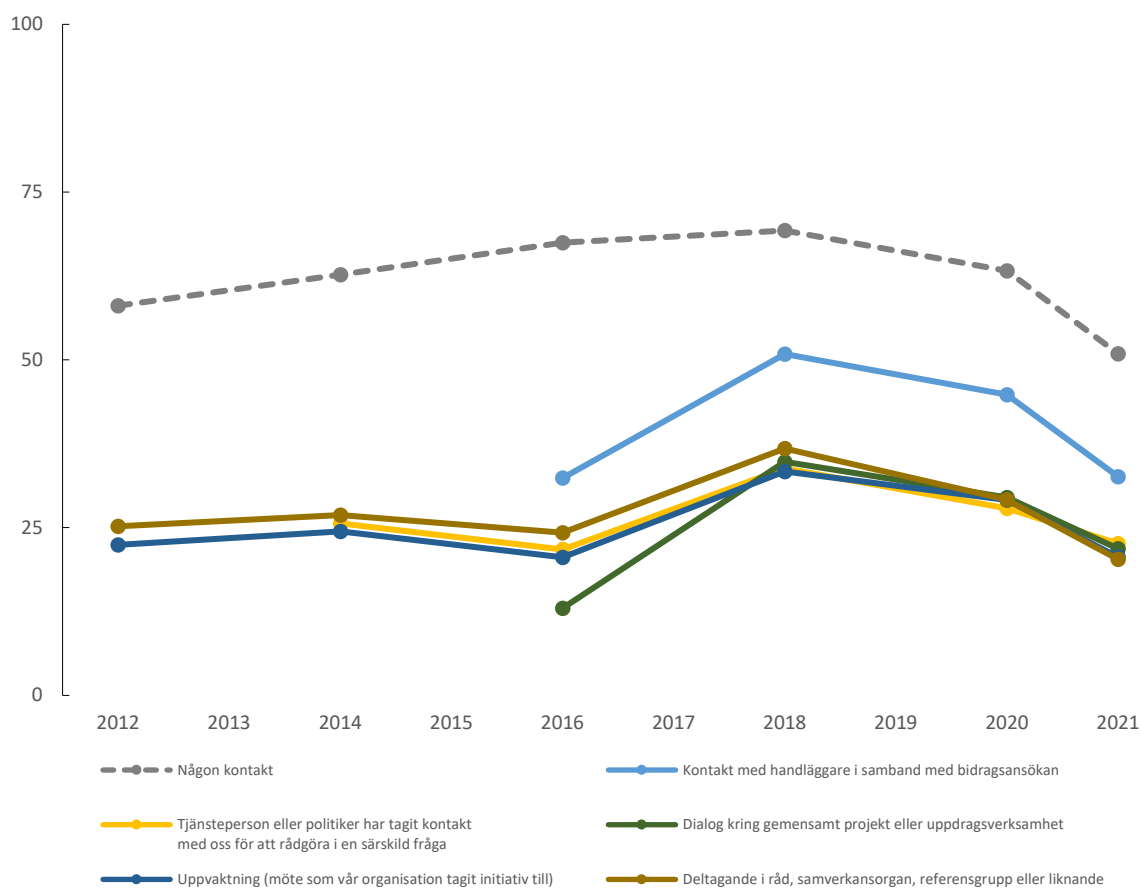
I förra årets rapport lyfte MUCF fram vikten av en god dialog mellan företrädare för offentlig sektor och det civila samhället. Detta så att en god förståelse för olika organisationers unika förutsättningar kan uppnås (MUCF 2021). Det fanns då resultat som delvis pekade på att dialogen mellan föreningar och offentliga aktörer hade försämrats. I årets undersökning framträder en något mer komplex bild. Å ena sidan visar resultaten att andelen föreningar som haft kontakt med någon företrädare för offentlig sektor har minskat jämfört med föregående år. Det gäller för kommunal, regional samt för statlig nivå. För kommunal nivå gäller att andelen föreningar som har haft kontakt minskar för andra året i rad.¹⁶ Samtidigt tyder resultaten på att de flesta föreningar fortfarande är relativt nöjda med sina kontakter med offentlig sektor (se Figur 5.4)

Kontakter på kommunal nivå

Figur 5.1 visar vilka kontakter som varit vanligast bland föreningar mellan 2012 – 2021. Mellan 2012 och 2018 ökade andelen föreningar som hade kontakt på kommunal nivå. Mellan 2018 och 2020 samt mellan 2020 och 2021 har andelen föreningar som har haft kontakt på kommunal nivå minskat. Andelen som hade haft någon kontakt, under de senaste 12 månaderna, var i årets enkät 51 procent.

Den vanligaste formen av kontakt, bland dem som undersöks, är kontakt med handläggare i samband med bidragsansökan. Övriga former av kontakt är ungefär lika vanligt förekommande.

¹⁶ Resultaten säger dock ingenting om hur många kontakter enskilda föreningar har. Det vill säga även om andelen föreningar som har haft kontakt med offentlig sektor minskar så är det samtidigt möjligt att de föreningar som har haft kontakt har haft fler kontakter än tidigare.

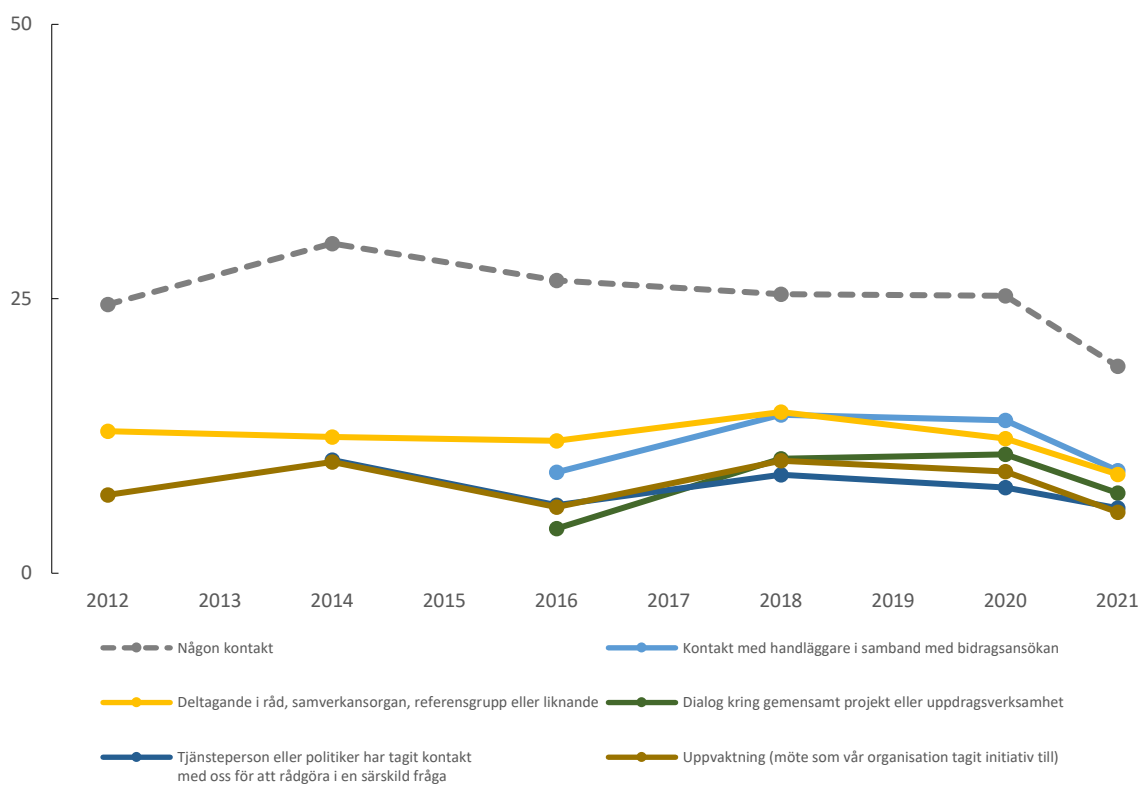
Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Kommentar: Alla frågor har inte ställts alla år.

Figur 5.1. Andelen föreningar som haft olika typer av kontakter på kommunal nivå. Alla föreningar, 2012 – 2021. Procent.

Kontakter på regional nivå

Figur 5.2 visar andelen föreningar som, under de senaste 12 månaderna, haft olika typer av kontakt på regional nivå. Andelen föreningar som har haft någon kontakt med företrädare för regionen har legat relativt stabil sedan 2012 men minskade 2021 jämfört med 2020. År 2020 var det 25 procent som svarade att de hade haft någon kontakt på regional nivå under de senaste 12 månaderna. Motsvarande andel i årets enkät var 19 procent. Det är inga stora skillnader mellan olika typer av kontakter i årets enkät utan dessa är ungefär lika vanliga.

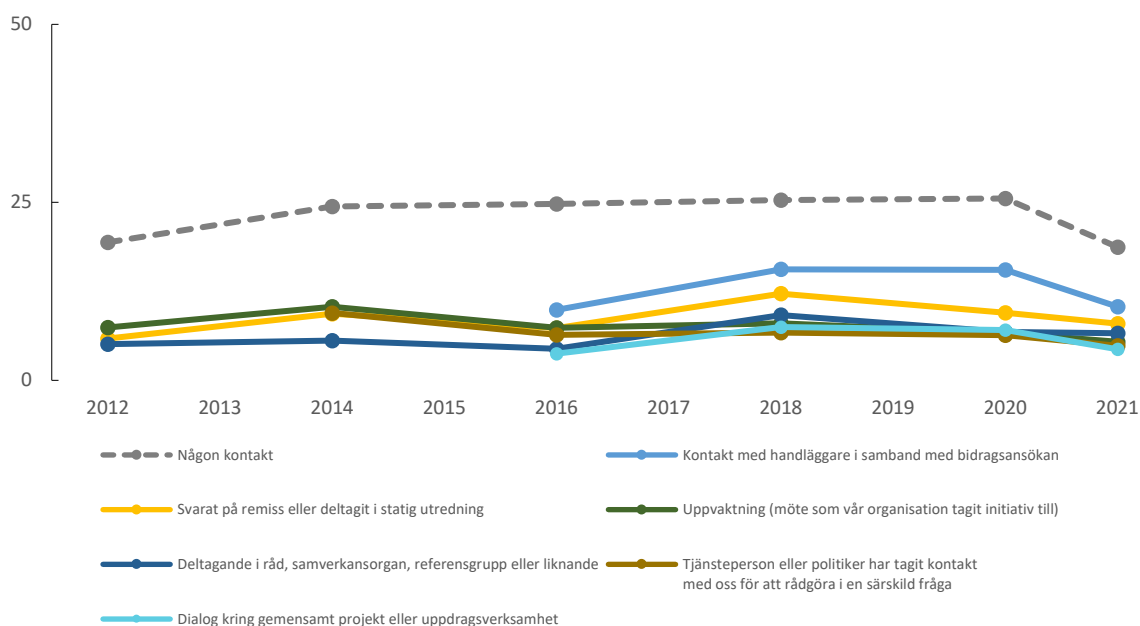
Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Kommentar: Alla frågor har inte ställts alla år.

Figur 5.2 Andel föreningar som haft olika typer av kontakt på regional nivå. Alla föreningar, 2012 – 2021. Procent.

Kontakter på statlig nivå

Figur 5.3 visar att andelen föreningar som, under de senaste 12 månaderna, har haft någon kontakt på statlig nivå låg relativt stabil 2014 – 2020. Mellan 2020 och 2021 har andelen dock minskat. År 2020 var det 26 procent av alla föreningar som hade haft någon kontakt. Motsvarande andel var i årets enkät 19 procent. Den vanligaste kontakten är att föreningar har kontakt med handläggare i samband med bidragsansökan.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 och 2021.

Kommentar: Alla frågor har inte ställts alla år

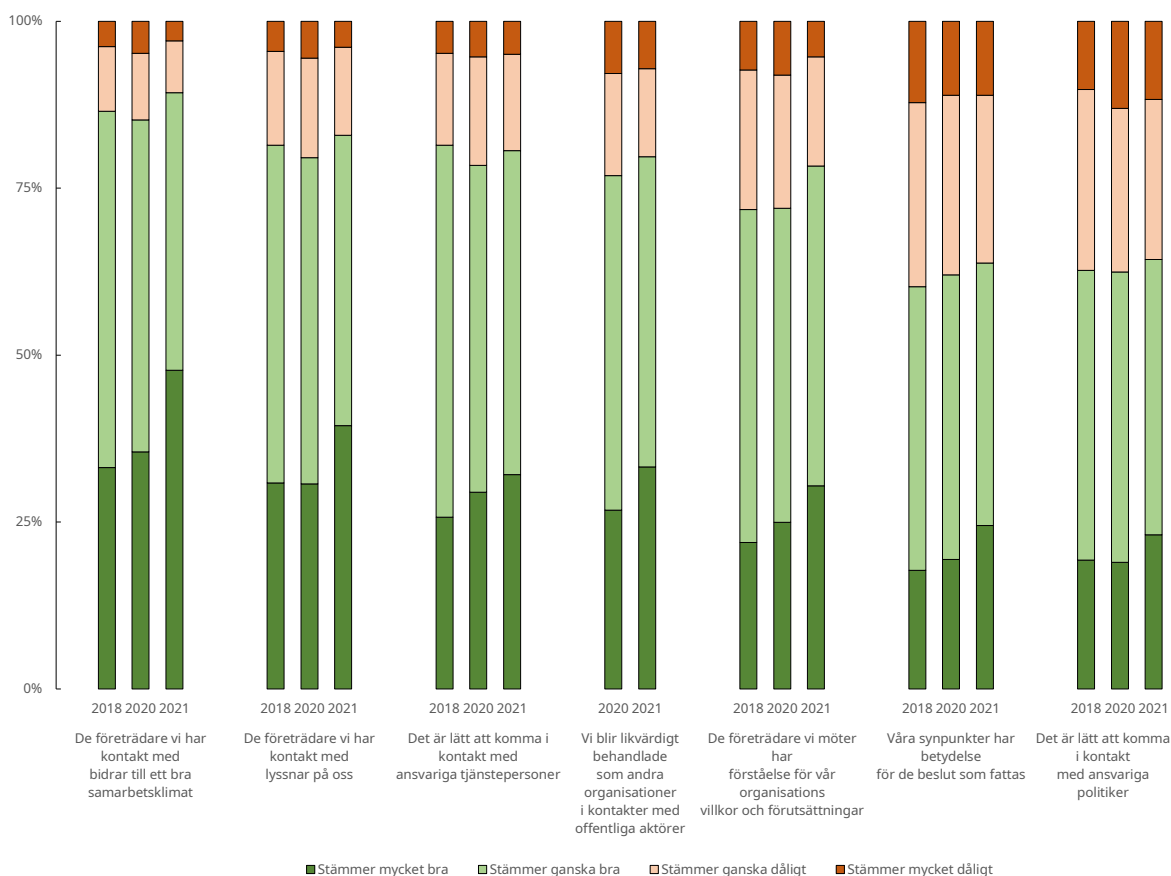
Figur 5.3. Andel föreningar som haft olika typer av kontakt på statlig nivå. Alla föreningar, 2012 – 2021. Procent.

Föreningar överlag nöjda med samarbetet med företrädare för offentlig sektor

I enkäten ställs även olika frågor som handlar om vad föreningar anser om samarbetsklimat och bemötande i kontakten med offentlig sektor. Samtliga frågor ställdes även 2020 och alla utom en ställdes även i enkäten 2018.

Figur 5.4 visar hur föreningar svarat på dessa frågor. Av figuren framgår det att de flesta föreningar är relativt nöjda med hur kontakten och dialogen med offentlig sektor fungerar. Det är till exempel 89 procent av föreningarna som anser att de företrädare man har kontakt med bidrar till ett bra samarbetsklimat.

Bland de frågor som redovisas i figuren så är det lägst andel föreningar som anser att föreningens synpunkter har betydelse för de beslut som fattas och att det är lätt att komma i kontakt med ansvariga politiker. För båda dessa påståenden gäller att andelen som svarat att det stämmer mycket, eller ganska bra, är 64 procent.

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2018, 2020 och 2021.

Kommentar: Frågan om likvärdig behandling ställdes ej 2018. På grund av en omarbetning av enkäten redovisas inte svarsalternativen *Vet ej* (2021) och *Inte aktuellt* (2018, 2020). Detta för att göra resultaten jämförbara över tid.

Figur 5.4. Vad föreningar tycker om kontakten med offentliga aktörer. Alla föreningar, 2018, 2020 och 2021. Procent.

6. Självtändighet och demokrati

Det civila samhället har en viktig roll i demokratin. Den handlar bland annat om att granska offentlig verksamhet och bevaka olika gruppers intressen. Organisationerna och deras medlemmar ska ha möjlighet att självständigt bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning av offentliga aktörer. För att kunna leva upp till detta så är det bland annat viktigt att föreningarna inte känner sig begränsade av offentlig finansiering (Prop. 2009/10:55). Detta kapitel redovisar resultaten från frågor som handlar om föreningarnas förutsättningar att självständigt bedriva sin verksamhet.

I förra årets rapport (MUCF 2021) framkom det att ungefär en fjärdedel av föreningarna känt sig begränsade av offentlig finansiering. Detta skedde både genom direkt påverkan från det offentliga och genom självinsur. I årets enkät har därför ett antal nya frågor inkluderats som syftar till att ge en bättre bild av föreningars förutsättningar till självständighet och oberoende. Då dessa frågor är nya och inte har ställts i tidigare enkäter går det därmed inte att göra några jämförelser med tidigare år.

Figur 6.1 visar hur föreningar svarat på påståendet: *De senaste 12 månaderna har vi haft möjlighet att bedriva vår verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning från kommun, region eller stat.* Som framgår av figuren så anser de flesta föreningar att de har kunnat bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll. Det är dock 7 procent bland föreningar som svarar *Stämmer mycket dåligt*.

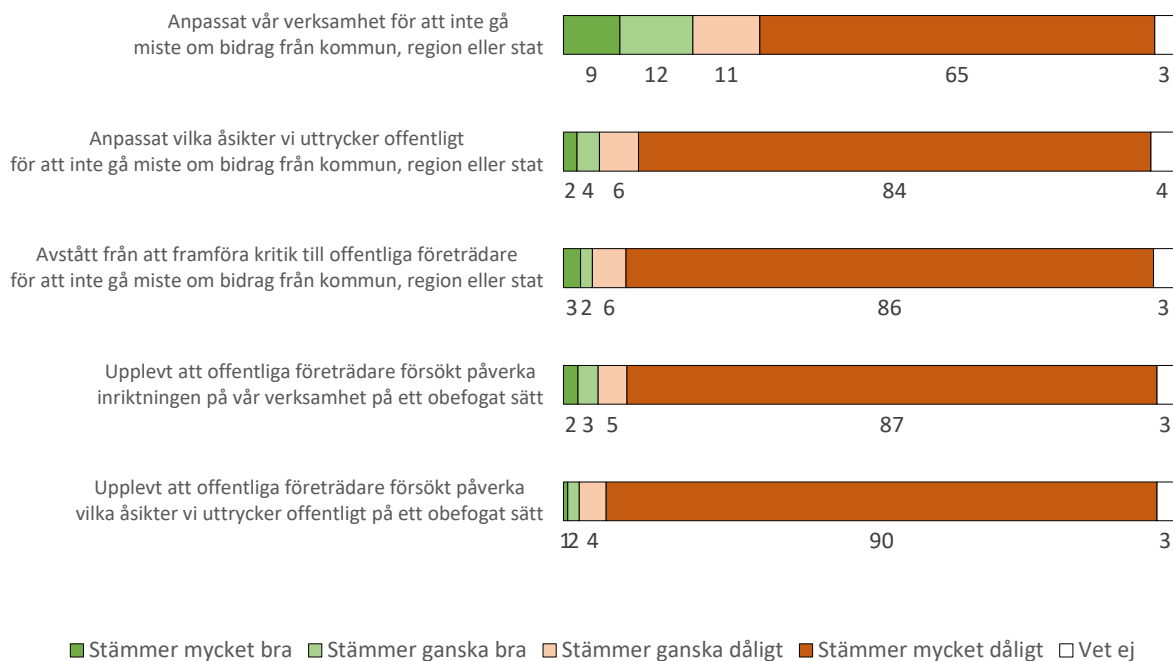
Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Figur 6.1. De senaste 12 månaderna har vi haft möjlighet att bedriva vår verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning från kommun, region, eller stat. Alla föreningar, 2021. Procent.

Figur 6.2 visar vad föreningar svarar om olika former av påverkan från offentlig sektor, både direkt påverkan och anpassningar som föreningar själva gör för att inte gå miste om offentliga bidrag. Som framgår av figuren är obefogad påverkan relativt ovanligt. De flesta föreningar har heller inte anpassat verksamheten, avstått från att föra fram kritik eller anpassat de åsikter man uttrycker av rädsla för att gå miste om offentliga bidrag. Dock tyder resultaten på att allt detta förekommer i viss utsträckning.

Det är vanligast att föreningar har anpassat verksamheten för att inte gå miste om bidrag från kommun, region eller stat. En delförklaring till de högre andelarna på denna fråga är sannolikt olika former av projektbidrag. Det kan till exempel handla om projektbidrag som utlyses med särskilda krav på syfte, målgrupp och innehåll.

De senaste 12 månaderna har vi ...

Källa: MUCF:s enkät till ideella föreningar 2021.

Figur 6.2. Andel som på olika har anpassat sin verksamhet för att inte gå miste om bidrag, avstått från att uttrycka åsikter eller framföra kritik samt upplevt att företrädare för offentlig sektor har försökt påverka inriktningen på verksamheter eller vilka åsikter föreningen uttrycker offentligt. Alla föreningar, 2021. Procent.

Vad gäller föreningars självständighet visar en jämförelse mellan olika typer av föreningar att föreningar vars huvudsakliga syfte är att utföra tjänster finansierade av offentliga medel i högre utsträckning anpassat sin verksamhet, avstått från att framföra kritik samt uttrycka åsikter offentligt jämfört med föreningar som angett andra huvudsakliga syften med verksamheten.

Jämfört med föreningar med andra syften så är det mer än dubbelt så vanligt att dessa föreningar anpassat sin verksamhet för att inte gå miste om bidrag.¹⁷ Med tanke på att föreningar som utför tjänster på beställning av offentlig sektor ibland behöver göra anpassningar för att leva upp till beställarens krav så är det svårt att säga hur stor del av detta som får anses vara befogad, jämfört med obefogad, anpassning.

Det är dock även vanligare, bland denna typ av föreningar, att man avstått från att framföra kritik till företrädare för offentlig sektor och att man avstått från att uttrycka åsikter offentligt. Bland föreningar vars huvudsakliga syfte är att utföra tjänster finansierade av offentliga medel så är det 13 procent som svarar stämmer mycket, eller ganska, bra att man de senaste 12 månaderna anpassat

¹⁷ Se tabell 291 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

vilka åsikter man uttrycker offentligt för att inte gå miste om offentliga bidrag. Jämfört med föreningar med andra syften så är det mer än dubbelt så vanligt.¹⁸

Det är även 13 procent, bland föreningar vars huvudsakliga syfte är att utföra tjänster finansierade av offentliga medel, som svarar att man under de senaste 12 månaderna avstått från att framföra kritik till företrädare för offentlig sektor av rädsla för att gå miste om bidrag. Även detta är mer än dubbelt så vanligt jämfört med föreningar med andra huvudsakliga syften.¹⁹

Som tidigare nämntes är dessa frågor nya i årets enkät, så även frågan om föreningars syfte, det går därför inte att säga något om utvecklingen inom detta område. Däremot tyder resultaten på att det för en del föreningar är svårt att kombinera rollen som tjänsteutförare och röstbärare. En utmaning som lyfts i *Politiken för det civila samhället* (Prop. 2009/10:55, s. 56).

7. Uppföljning av principerna

Detta kapitel diskuterar de resultat som har framkommit i tidigare kapitel utifrån de sex principerna i *En politik för det civila samhället* (Prop. 2009/10:55).

Principen om långsiktighet

Principen om långsiktighet slår bland annat fast att det civila samhället bör ha goda och stabila förutsättningar för sin verksamhet. Resultaten som redovisas i denna rapport tyder på att föreningars ekonomiska förutsättningar varit stabila över tid. Till exempel så svarar de flesta föreningar att de haft goda ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamhet under året.

De flesta föreningar bedömer möjligheterna att fortsätta bedriva och utveckla sin verksamhet som goda. Jämfört med tidigare år är det heller ingen skillnad i andelen föreningar som diskuterat att lägga ned eller låta verksamheten vila.

I årets enkät fick föreningar även svara på vilka hinder som finns för en långsiktig planering. Resultaten visar att osäkra intäkter är det som flest föreningar anser utgör ett sådant hinder. Då motsvarande fråga inte ställts tidigare år går det dock inte att här säga något om utvecklingen över tid.

Principen om självständighet och oberoende

Föreningar ska kunna bedriva sin verksamhet utan obefogad kontroll eller inblandning av offentliga aktörer. En viktig aspekt är att föreningar inte blir alltför beroende av offentlig finansiering i allmänhet och olika former av villkorad ersättning, som till exempel projektbidrag, i synnerhet.

¹⁸ Se tabell 292 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

¹⁹ Se tabell 293 i tabellbilagan som finns att ladda ned på MUCF:s hemsida (<https://www.mucf.se>)

Resultaten i årets rapport visar att offentlig finansiering fortsatt utgör en mindre andel av de flesta föreningars intäkter och att det här inte har skett några förändringar de senaste åren. Förhållandet mellan ovillkorad och villkorad ersättning har inte heller förändrats över tid.

En hög grad av egenfinansiering är önskvärt för föreningar för att säkerställa dess självständighet gentemot offentlig sektor. Medlemsavgifter är en sådan form av egenfinansiering och är tillsammans med bidrag för ordinarie verksamhet den inkomstkälla som är mycket viktig för flest föreningar. Även om medlemsavgifter fortfarande är en mycket viktig inkomstkälla för de flesta föreningar så är det rimligt att anta att intäkterna från medlemsavgifter minskat till följd av att föreningar tappat medlemmar under det senaste året.

De nya frågor som ställdes i årets enkät angående självständighet och oberoende visar att de flesta föreningar inte upplever att det offentliga blandar sig i föreningars verksamhet på ett obefogat sätt. Samtidigt visar resultaten att det ändå förekommer. Vanligast är att föreningar anpassat sin verksamhet för att inte gå miste om offentliga bidrag. Föreningar vars huvudsakliga syfte är att utföra tjänster finansierade av offentliga medel svarar oftare än andra föreningar att de anpassat sin verksamhet, avstått från att framföra kritik eller anpassat vilka åsikter de uttryckt offentligt av rädsla för att gå miste om offentliga bidrag.

Principen om dialog

Förhållandet mellan det civila samhället och regeringen bör präglas av dialog och bygga på ett ömsesidigt förtroende. Resultaten visar att andelen föreningar som haft kontakt med någon offentlig aktör under året har minskat jämfört med 2020. Det gäller på samtliga nivåer – statlig, regional och kommunal. MUCF mäter dock enbart hur stor andel bland föreningar som har haft någon kontakt. Det är med andra ord möjligt att vissa föreningar har haft fler kontakter än tidigare utan att detta framgår av resultatet.

De restriktioner som funnits på plats till följd av pandemin har gjort det svårare att träffas fysiskt och har ställt nya krav på digitala kunskaper, både hos föreningar och hos offentlig sektor. Även om de flesta covid-19-restriktioner nu är borta så kommer sannolikt viss dialog och vissa möten även fortsättningsvis att ske digitalt. Kopplat till detta finns utmaningar gällande inkludering. Vissa grupper i samhället har sämre digitala förutsättningar och riskerar därmed att få sämre möjligheter till kontakt och dialog med företrädare för offentlig sektor. För andra grupper kan dock en ökad digitalisering bidra till en förbättring inom samma område till exempel genom lägre resekostnader för fysiska möten och träffar.

Resultaten visar även att föreningar generellt sett är nöjda med kontakten med offentliga aktörer. En majoritet bland föreningar anser att förhållandet med offentlig sektor präglas av ömsesidigt förtroende. De flesta föreningar tycker också att företrädare för offentlig sektor bidrar till ett bra samarbetsklimat och lyssnar på föreningarnas synpunkter.

De flesta föreningar vill gärna samverka mer med offentlig sektor än vad de gör idag. Ett hinder för sådan samverkan är kunskap om vilka samverkansformer som finns och hur dessa kan utnyttjas på bästa sätt.

Principen om öppenhet och insyn

Öppenhet och transparens mellan offentlig sektor och det civila samhället bidrar till ett ömsesidigt förtroende mellan parterna. Offentlig sektor kan förvänta sig insyn i det civila samhället vad gäller verksamhet som bedrivs med stöd av offentliga medel. Detta måste dock balanseras mot det civila samhällets behov av självständighet och integritet. Samtidigt bör det civila samhället, i sin roll som intressebevakare och opinionsbildare, ha goda möjligheter till insyn kring politiska beslut.

En viktig förutsättning för öppenhet är möjligheten att komma i kontakt med ansvariga politiker och tjänstepersoner. Det är en större andel bland föreningar som tycker att det är lätt att komma i kontakt med tjänstepersoner jämfört med politiker. Det har inte skett några förändringar jämfört med 2018 och 2020.

Ungefär hälften bland föreningar anser att de har goda möjligheter till insyn och dialog kring viktiga beslut som rör deras intresseområden vilket är en försämring jämfört med 2018.²⁰

Principen om mångfald

Principen om mångfald innebär att samhället välkomnar det civila samhället som utförare av välfärdstjänster. Principen innebär även att en mångfald av organisationer och olika former av relationer mellan det civila samhället och offentlig sektor ses som önskvärt. Utifrån principen om mångfald kan det därför ses som en negativ utveckling att andelen föreningar som bedriver verksamhet på uppdrag av offentlig sektor har minskat de senaste åren. Det skulle kunna tyda på att mångfalden, vad gäller till exempel inriktning och värdegrund, av ideella utövare av välfärdstjänster har minskat.

En annan betydelse av principen är att det civila samhället ska spegla samhället i stort och att alla människor i Sverige ska ha goda förutsättningar att engagera sig. Att bidragssystemet är tillgängligt är därför viktigt för att säkerställa att människor med olika bakgrund, och ålder, har möjlighet att engagera sig och ta del av offentliga bidrag. De flesta föreningar anser att information om kommunala bidrag är lätt att hitta och att det är lätt att förstå hur man går till väga för att ansöka. En något lägre andel anser att information om statliga bidrag är lätt att hitta och att det är lätt att förstå hur man ansöker om dessa. Sedan 2018 har det skett en förbättring vad gäller andelen föreningar som anser sig ha tillräckliga resurser för att söka bidrag.

Resultaten i årets rapport visar att föreningar som till största delen består av äldre personer har tappat medlemmar i större utsträckning än andra föreningar. De restriktioner som funnits under

²⁰ Jämfört med 2020 är andelen något högre, skillnaden är dock inte statistiskt säkerställd

pandemin har påverkat äldre, och andra riskgrupper, mer än andra. Samtidigt har även det civila samhället genomgått en omfattande, och snabb, digitaliseringsprocess. Detta ställer nya krav på digitala kunskaper vilket vissa, men inte alla, äldre saknar i högre utsträckning än andra.

Principen om kvalitet

Principen om kvalitet betyder bland annat att det finns ett värde i att civilsamhällets aktörer är utförare av välfärdstjänster. Andelen ideella föreningar som utför verksamhet på uppdrag av offentlig aktör har de senaste åren minskat vilket kan ses som negativt ur denna synvinkel. Det är även en fortsatt låg andel föreningar som bedömer att de har möjlighet att konkurrera i en offentlig upphandling. Det är dock viktigt att komma ihåg att långt ifrån alla föreningar vill bedriva uppdragsverksamhet eller delta i offentliga upphandlingar.

Principen om kvalitet säger också att verksamhet som bedrivs på uppdrag av offentliga aktörer ska kunna följas upp och utvärderas. Utvärdering och uppföljning ska utformas efter det civila samhällets förutsättningar med hänsyn till varje organisations syfte och karaktär. Resultaten visar att de flesta föreningar genomför någon form av utvärdering av verksamheten. Vanligast är att det har skett på initiativ av organisationen själv men många föreningar genomför även utvärderingar för att uppfylla krav från offentlig sektor. En majoritet bland föreningar som använt sig av utvärdering anser att det har lett till en förbättring av verksamheten.

Det är viktigt att de unika värden som det civila samhället erbjuder beaktas. Det kan till exempel vara ett egenvärde i sig för många människor att en tjänst utförs av en ideell verksamhet utifrån en viss värdegrund. Resultaten i årets rapport visar att en majoritet bland föreningar anser att de tjänster man utför erkänns och värderas på ett rättvist sätt av offentlig sektor.

8. Slutord

Syftet med rapporten har varit att följa upp hur föreningars villkor har utvecklats under 2021. Ytterligare ett år med restriktioner och social distansering till följd av covid-19.

Vad gäller covid-19 pandemin så tyder resultaten på att föreningar till största delen klarat av pandemin relativt väl och att föreningar tror sig ha goda förutsättningar att bedriva verksamhet framöver. Samtidigt visar årets rapport att föreningar har fortsatt att tappa medlemmar. Resultaten visar att föreningar som riktar sig till äldre personer har tappat medlemmar i störst utsträckning. Det civila samhället fyller en stor social funktion för många människor, inte minst för ensamma och äldre. Konsekvensen av att föreningar som riktar sig till äldre tappat medlemmar blir därför troligen en ökad ensamhet och social isolering för många i denna åldersgrupp.

Under arbetet med rapporten kom beslutet att regeringen inte längre klassar covid-19 som en samhällsfarlig sjukdom och de flesta restriktioner har därefter hävts. Det civila samhället står, precis som övriga samhället, inför en återgång till en normal, men samtidigt förändrad, verklighet.

Under arbetet med rapporten skedde även något vi hoppades att vi aldrig skulle få uppleva igen. Efter att Ryssland invaderat Ukraina har vi ett pågående krig i Europa. Detta har lett till en humanitär katastrof i Ukraina. Många flyktingar har därför återigen sökt sig till Sverige i hopp om att hitta en ny och tryggare tillvaro.

I samband med det stora antal flyktingar som kom till Sverige 2015 spelade det civila samhället en avgörande roll och genomförde insatser inom olika områden som arbete, sysselsättning, språk, boende och integration. MUCF publicerade 2016 rapporten *Flyktingmottagandet – det civila samhällets roll och villkor*. En viktig slutsats i den rapporten var att lyckad samverkan mellan kommuner och det civila samhällets organisationer var en framgångsfaktor för ett väl fungerande flyktingmottagande.

Resultaten i årets rapport visar att många föreningar vill samverka mer med offentlig sektor än vad de gör idag. En grundförutsättning för framgångsrik samverkan är dock att det finns kunskap, både hos civilsamhället och bland företrädare för offentlig sektor, för hur sådan samverkan kan ske. I nuvarande läge är en framgångsrik samverkan mellan det civila samhället och det offentliga särskilt viktig.²¹

Under våren har vi alla kunnat ta del av fantastiska exempel på människors engagemang och ideella insatser för att, på olika sätt, hjälpa folket i Ukraina. Samtidigt som detta är någonting positivt är det viktigt att påminna om att det civila samhället inte enbart är en resurs vid olika typer av kriser och akuta händelser. Det civila samhällets insatser är inte heller något vi kan ta för givet.

Det är därför viktigt med ett långsiktigt arbete som stärker villkoren för det civila samhället. Det civila samhället bidrar till att bygga ett starkt samhälle. Arbetet med att stärka det civila samhället kan, och bör, därför ses som en långsiktig investering i vår demokrati.

9. Referenser

FN (2003). Handbook on Non-Profit Institutions in the System of National Accounts. Förenta Nationerna.

MUCF (2020a). En mångfald av villkor och förutsättningar - Fördjupad uppföljning av det civila samhällets villkor. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2020b). Coronakrisens konsekvenser för det civila samhället - en första nulägesbild. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

²¹ MUCF har tidigare tagit fram en samverkansmodell för offentliga aktörer och civilsamhället. Samverkansmodellen riktar sig till offentlig sektor vid samverkan med civilsamhället men kan även användas av civilsamhällesaktörer. Framför allt är tanken att den används tillsammans av parter från det civila samhället och offentlig sektor. Se: <https://www.mucf.se/verktyg/samverkansmodell-offentliga-aktorer-och-civilsamhallet>

MUCF (2020c). Coronakrisens konsekvenser för det civila samhället - Lägesbild oktober 2020. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

MUCF (2021). Ett år av utmaningar – Uppföljning av ideella föreningars villkor. Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

MUCF (2022). Digitalisering för alla? Växjö: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

SCB (2016). Frågor och svar om frågekonstruktion i enkät- och intervjuundersökningar. Statistiska Centralbyrån.

SCB (2019). Det civila samhället 2017 – satelliträkenskaper. Statistiska Centralbyrån.

Tillväxtanalys (2014). Bättre statistik för bättre regional- och landsbygds politik. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.

10. Metodbilaga

Denna metodbilaga innehåller en beskrivning av datainsamling och metod för framtagandet av rapporten.

Enkätundersökning

MUCF har sedan år 2012 genomfört en uppföljning av det civila samhällets villkor via en enkätundersökning riktad till det civila samhällets organisationer. Datainsamlingen för 2022 års uppföljning genomfördes mellan den 23 december 2021 och den 23 mars 2022. Sist i denna bilaga finns enkäten i sin helhet, så som den såg ut i den version som postades till föreningarna. Utöver att besvara enkäten postalt så hade föreningarna även möjlighet att besvara enkäten via webben.

Urval och svarsfrekvens

MUCF beställde ett slumpvis urval ur SCB:s företagsregister. Det ursprungliga urvalet (bruttourval) bestod av 3 000 ideella föreningar som också klassificeras av SCB som ekonomiskt aktiva.

Rampopulationen bestod av 27 137 föreningar.

Under datainsamlingens gång kom 145 frågeformulär i retur från posten. Det var 14 organisationer som meddelade att de inte kunde/ville delta eftersom de inte föll inom ramen för undersökningens syfte. Det gav ett nettourval om 2 841 föreningar.

Totalt har 1 298 föreningar besvarat enkäten. Det ger en nettosvarsfrekvens på 46 procent och en bruttosvarsfrekvens på 43 procent.

Bortfallsanalys

Det är viktigt att de föreningar som svarar på enkäten är representativa för ideella föreningar i allmänhet. Om en viss typ av förening är över- eller underrepresenterad i förhållande till rampopulationen kan det ge en missvisande bild av villkoren för ideella föreningar. Sådan missrepresentation kan uppstå i två led. Dels kan slumpmässiga avvikelser uppstå i samband med att urvalet görs, dels kan det uppstå om vissa typer av föreningar i högre grad än andra svarar på enkäten. Här nedanför redovisas skillnader mellan rampopulation och urval samt mellan urval och de svarande föreningarna.

Jämförelse mellan rampopulation och urval

Rampopulationen består av de ideella föreningar som SCB har i sitt företagsregister och som av SCB klassificeras som ekonomiskt aktiva. Totalt sett består rampopulationen av 27 137 föreningar. I tabell 2 redovisas antal föreningar och dess andelar av rampopulation respektive urval. I tabellen framgår att föreningar från storstadskommuner är något underrepresenterade i urvalet medan föreningar utan anställda från blandade kommuner är något överrepresenterade

Tabell 10.1. Jämförelse mellan rampopulation och urval, efter kommuntyp och antal anställda.

Kommuntyp	Anställda	Rampopulationen		Urval (brutto)		Urval / rampop.
		Antal	Andel (procent)	Antal	Andel (procent)	
Blandade kommuner	Inga	8 104	30	887	30	0,99
Blandade kommuner	1 - 4 anställda	3 614	13	413	14	1,03
Blandade kommuner	5 eller fler anställda	1 634	6	173	6	0,96
Landsbygdskommuner	Inga	4 070	15	460	15	1,02
Landsbygdskommuner	1 - 4 anställda	1 333	5	136	5	0,92
Landsbygdskommuner	5 eller fler anställda	450	2	46	2	0,92
Storstadskommuner	Inga	4 312	16	493	16	1,03
Storstadskommuner	1 - 4 anställda	2 080	8	220	7	0,96
Storstadskommuner	5 eller fler anställda	1 540	6	172	6	1,01
Summa		27 137	100	3 000	100	

Jämförelse mellan urval och svarande

Tabell 10.2. Jämförelse mellan urval och svarande, efter kommuntyp och antal anställda.

Kommuntyp	Anställda	Urval (brutto)		Svar		Svar / urval
		Antal	Andel (procent)	Antal	Andel (procent)	
Blandade kommuner	Inga	887	30	403	31	1,05
Blandade kommuner	1 - 4 anställda	413	14	178	14	1,00
Blandade kommuner	5 eller fler anställda	173	6	78	6	1,04
Landsbygdskommuner	Inga	460	15	220	17	1,11
Landsbygdskommuner	1 - 4 anställda	136	5	68	5	1,16
Landsbygdskommuner	5 eller fler anställda	46	2	21	2	1,06
Storstadskommuner	Inga	493	16	183	14	0,86
Storstadskommuner	1 - 4 anställda	220	7	81	6	0,85
Storstadskommuner	5 eller fler anställda	172	6	66	5	0,89
Summa		3 000	100	1 298	100	

Viktning

För att kompensera för avvikelser bland svarande föreningar jämfört med rampopulationen har resultaten viktats. Det innebär i korthet att svaren från de typer av föreningar som är underrepresenterade (i förhållande till rampopulationen) viktas upp (det vill säga ges en större påverkan) vid beräkning av resultaten. På motsvarande sätt viktas svaren från de föreningar som är överrepresenterade ned. På detta sätt tas hänsyn till både slumpmässiga avvikelser i samband med urvalet samt slumpmässiga och systematiska avvikelser i samband med att föreningar svarar på enkäten. Viktning har gjorts utifrån de kategorier som redovisas i tabell 10.1 och 10.2 det vill säga Kommuntyp och Antal anställda då det är för dessa två kategorier vi har kännedom om hur rampopulationen ser ut.

Klassificering av föreningar

För att kunna studera om villkoren skiljer sig åt mellan föreningar med olika inriktning har vi utgått från en indelning av icke-vinstdrivande organisationer, International Classification of Non-Profit Organizations (ICNPO) som FN tagit fram. Vi har använt den uppgift om bransch som SCB har information om i företagsregistret för alla ideella föreningar och matchat den mot FN:s indelning. Vi har kategoriserat föreningarna utifrån de tre vanligaste inriktningarna, nämligen idrottsföreningar, intresseföreningar och kulturföreningar.

Vi har även inkluderat gruppen "Övriga" som därmed inkluderar föreningar med olika inriktningar. För år 2014 saknas information om inriktning, därför exkluderas året från analyser där vi jämför utvecklingen över tid för föreningar med olika inriktning. Förutom att gruppen "Övriga" även

inkluderats är tillvägagångssättet detsamma som för rapporten En mångfald av villkor och förutsättningar. Där återfinns en utförligare beskrivning av tillvägagångssätt.²²

Tidigare års enkäter

Data från årets enkät har då det är möjligt jämförts med data insamlad för åren 2012, 2014, 2016, 2018 och 2020. Tabell 10.3 redovisar information om datamaterialet för samtliga år som används som underlag i denna rapport.

Tabell 10.3. Urval och svarsfrekvens 2012 – 2021.

År	Rampopulation (antal)	Urval (antal)	Svarsfrekvens (brutto, procent)	Antal föreningar i datamaterialet
2012	28 781	1 157	50	554
2014	26 674	1 102	45	500
2016	30 036	1 127	56	626
2018	28 131	2 100	56	1 131
2020	27 435	3 000	49	1 456
2021	27 131	3 000	43	1 298

²² MUCF, 2020, En mångfald av villkor och förutsättningar, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Enkäten i årets undersökning

Här är myndighetens undersökning av det civila samhällets villkor:

Bakgrundsfrågor

1. Du som svarar på enkäten: Vilken är din position inom organisationen? V11

- Ordförande, vice ordförande eller motsvarande 1
- Medlem av styrelse 2
- Anställd i organisationen 3
- Annan position 4

2. Bedrev er organisation någon verksamhet under 2021? V12

- Ja 1
- Nej 2

Om nej:

3. Varför bedrev er organisation ingen verksamhet under 2021?

Flera svarsalternativ får markeras.

- Bristande ekonomi V13=1
- Brist på lokaler V131=2
- Bristande intresse eller tid bland medlemmar att engagera sig i organisationen V132=3
- Brist på personer som kan tänka sig att vara ansvariga V133=4
- Brister i infrastruktur eller liknande (ex. det är svårt att ta sig till organisationen) V134=5
- Brist på erkännande från politiker eller tjänstepersoner i offentlig sektor V135=6
- För stor administrativ börda V136=7
- Hot eller våld mot organisationen V137=8
- Coronapandemin V138=9
- Annan anledning V139=10

Om ingen verksamhet, GÅ TILL fråga 25

4. Hur många medlemmar har er organisation?

	Inga	1-25	26-50	51-100	101-200	201-500	501+
	1	2	3	4	5	6	7
Personer <u>V14</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andra organisationer <u>V15</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. På vilken nivå är er organisation verksam?

Flera alternativ får markeras.

- Lokal eller kommunal nivå V16=1
- Regional- eller länsnivå V161=2
- Nationell nivå V162=3
- Internationell nivå V163=4
- Annan V164=5

6. Våra medlemmar utgörs till största delen av? V17

- Barn och unga (0-25 år) **1**
 - Vuxna (26-64 år) **2**
 - Äldre (65 år eller äldre) **3**
 - Vet ej **4**
-

7. Vilka av följande syften är det främsta syftet för din organisations verksamhet? V18

Om din organisation arbetar med flera av syftena, välj det som är det främsta.

- Vara en röstbärare och opinionsbildare **1**
 - Ge service/erbjuda verksamhet till medlemmar eller människor i allmänhet **2**
 - Vara en utförare och leverantör av tjänster finansierade av offentliga medel **3**
 - Förvalta egendom som medlemmarna äger gemensamt **4**
 - Min organisation arbetar inte med något av syftena ovan **5**
-

Självständighet och oberoende

8. Hur viktiga är följande inkomstkällor för er verksamhet?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Inte en inkomstkälla för oss	Inte alls viktiga	Ganska viktiga	Mycket viktiga	Vet ej
	1	2	3	4	9
Medlemsavgifter <u>V19</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Intäkt från egen försäljning av varor eller tjänster (t.ex. lotterier, deltagaravgifter eller uthyrning av lokaler) <u>V20</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Avkastning på eget kapital/finansiella intäkter <u>21</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Överföringar från huvud- eller paraplyorganisation <u>V22</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag för <i>organisationens ordinarie verksamhet</i> från kommun, stat eller region (t.ex. organisations-, verksamhetsbidrag eller aktivitetsstöd) <u>V23</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag för att <i>driva särskilda projekt</i> från kommun, stat eller region <u>V24</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag för lokal eller anläggning <u>V25</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag från någon av EU:s fonder eller annat EU-organ <u>V26</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Ersättning för utförande av uppdrag som inte upphandlats åt kommun, stat eller region (t.ex. uppdragsersättning) <u>V27</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Bidrag från icke-statliga fonder eller stiftelser <u>V28</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Gåvor från enskilda personer (donationer/insamling) <u>V29</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Inkomst från finansörer utomlands (enskilda individer eller organisationer) <u>V30</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Sponsring eller gåvor från företag <u>V31</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Annat <u>V32</u>	☐	☐	☐	☐	☐

9. Hur stor andel av er organisations årliga intäkter kommer från stat, region eller kommun?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Ingen del alls	En mindre andel	Ungefär hälften	En över- vägande del	Vår enda inkomstkälla
	1	2	3	4	5
Staten (t.ex. nationella myndigheter, Länsstyrelsen) <u>V33</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Region (t.ex. regioner, kommunförbund) <u>V34</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Kommun (t.ex. kommunal förvaltning eller nämnd) <u>V35</u>	☐	☐	☐	☐	☐

10. Hur stor andel av de ekonomiska medel ni får från stat, region eller kommun kan endast användas till särskilda projekt eller ändamål?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Ingen del alls 1	En mindre andel 2	Ungefär hälften 3	En övervägande del 4	Allt 5	Vet ej 9
Staten (t.ex. nationella myndigheter, Länsstyrelsen) <u>V36</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Region (t.ex. regioner, kommunförbund) <u>V37</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommun (t.ex. kommunal förvaltning eller nämnd) <u>V38</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Organisationer kan arbeta på uppdrag av stat, region eller kommun genom att få ersättning för utförandet av tjänster, mindre eller större. Hur stor del av verksamheten i er organisation bedrivs på uppdrag av stat, region eller kommun?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Ingen del alls 1	En mindre andel 2	Ungefär hälften 3	En övervägande del 4	All verksamhet 5	Vet ej 9
Staten (t.ex. nationella myndigheter, Länsstyrelsen) <u>V39</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Region (t.ex. regioner, kommunförbund) <u>V40</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kommun (t.ex. kommunal förvaltning eller nämnd) <u>V41</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Organisationers självständighet och oberoende gentemot offentlig sektor är ett viktigt inslag i demokratin. Hur väl stämmer följande påståenden för er organisation?

Med offentliga företrädare menas t.ex. tjänstepersoner från kommun, region eller stat men även politiker.

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9
De senaste 12 månaderna har vi haft möjlighet att bedriva vår verksamhet självständigt utan obefogad kontroll eller inblandning från kommun, region eller stat <u>V42</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De senaste 12 månaderna har vi på något sätt anpassat vår verksamhet för att inte gå miste om bidrag från kommun, region eller stat <u>V43</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De senaste 12 månaderna har vi på något sätt anpassat vilka åsikter vi uttrycker offentligt för att inte gå miste om bidrag från kommun, region eller stat <u>V44</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De senaste 12 månaderna har vi avstått från att framföra kritik till offentliga företrädare för att inte gå miste om bidrag från kommun, region eller stat <u>V455</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De senaste 12 månaderna har vi upplevt att offentliga företrädare försökt påverka inriktningen på vår verksamhet på ett obefogat sätt <u>V466</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De senaste 12 månaderna har vi upplevt att offentliga företrädare försökt påverka vilka åsikter vi uttrycker offentligt på ett obefogat sätt <u>V476</u>	☐	☐	☐	☐	☐

Dialog

13. Har er organisation under de senaste 12 månaderna haft kontakt med någon offentlig företrädare (t.ex. politiker eller tjänsteperson) från antingen kommun, region eller stat?

Med offentliga företrädare avses t.ex. tjänstepersoner från kommun, region eller stat men även politiker. V45

- Ja **1**
 Nej **2**
 Vet ej **9**

Om ja:

14. Vilka former av kontakt har er organisation haft med offentliga företrädare under de senaste 12 månaderna?

Flera alternativ får markeras.

	Kommunal nivå 1	Regional nivå 2	Statlig nivå 3	Vet ej 9
Kontakt med handläggare i samband med bidragsansökan	☐ <u>V46</u>	☐ <u>V461</u>	☐ <u>V462</u>	☐ <u>V463</u>
Uppvaktning (möte som vår organisation tagit initiativ till)	☐ <u>V47</u>	☐ <u>V471</u>	☐ <u>V472</u>	☐ <u>V473</u>
Tjänsteperson eller politiker har tagit kontakt med oss för att rådgöra i en särskild fråga	☐ <u>V48</u>	☐ <u>V481</u>	☐ <u>V482</u>	☐ <u>V483</u>
Deltagande i råd, samverkansorgan, referensgrupp eller liknande	☐ <u>V49</u>	☐ <u>V491</u>	☐ <u>V492</u>	☐ <u>V493</u>
Dialog kring gemensamt projekt eller uppdragsverksamhet	☐ <u>V50</u>	☐ <u>V501</u>	☐ <u>V502</u>	☐ <u>V503</u>
Svarat på remiss eller på annat sätt bidragit till statlig utredning			☐ <u>V512</u>	☐ <u>V513</u>
Annan typ av kontakt	☐ <u>V52</u>	☐ <u>V521</u>	☐ <u>V522</u>	☐ <u>V523</u>
Nej, ingen kontakt alls	☐ <u>V53</u>	☐ <u>V531</u>	☐ <u>V532</u>	

15. Hur upplever er organisation kontakten och dialogen med offentliga företrädare?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9
De företrädare vi har kontakt med bidrar till ett bra samarbetsklimat <u>V54</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De företrädare vi har kontakt med lyssnar på oss <u>V55</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Våra synpunkter har betydelse för de beslut som fattas <u>V56</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att komma i kontakt med ansvariga politiker <u>V57</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att komma i kontakt med ansvariga tjänstepersoner <u>V58</u>	☐	☐	☐	☐	☐
De företrädare vi möter har förståelse för vår organisations villkor och förutsättningar <u>V59</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vi blir likvärdigt behandlade som andra organisationer i kontakter med offentliga aktörer <u>V60</u>	☐	☐	☐	☐	☐

Kvalitet och utvärdering

16. Hur ser ni på samverkan med offentlig sektor?

Samverkan kan betyda olika typer av samarbeten där varje deltagare bidrar med olika saker.

Formerna för samverkan kan se väldigt olika ut beroende på vad det gäller och vilka organisationer det är som deltar. Med offentliga företrädare menas t.ex. tjänstepersoner från kommun, region eller stat men även politiker.

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9	Inte relevant för oss 8
Offentliga företrädare har en god förståelse för de värden vi skapar för våra medlemmar och för andra <u>V61</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De tjänster som vi utför, åt våra medlemmar och åt andra, erkänns och värderas på ett rättvist sätt av offentlig sektor <u>V62</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Offentliga företrädare har goda kunskaper om olika metoder för hur de kan samverka med organisationer likt vår <u>V63</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Inom vår organisation finns det goda kunskaper om olika metoder för samverkan med offentlig sektor <u>V64</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det finns goda möjligheter för vår organisation att konkurrera i upphandling av tjänster <u>V65</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi skulle gärna samverka mer med offentlig sektor än vad vi gör idag <u>V66</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

17. Genomför er organisation någon slags utvärdering (t.ex. enkel statistik över antal möten, klienter, aktiviteter, standardiserad kvalitetskontroll eller effektutvärdering) i hela eller delar av er organisation/ verksamhet? V67

- Ja 1
 Nej 2
 Vet ej 9

Om ja:

18. Vad utgör det främsta skälet till att ni utvärderar i er verksamhet? V68

Välj ett alternativ.

- Vi måste uppfylla krav från offentlig sektor 1
 Vi måste uppfylla krav av andra uppdragsgivare/finansiärer 2
 Det sker på initiativ av organisationen själv 3

19. Utvärderingsarbetet har förbättrat vår organisations verksamhet? V69

- Stämmer mycket dåligt 1
 Stämmer ganska dåligt 2
 Stämmer ganska bra 3
 Stämmer mycket bra 4
 Vet ej 9

Långsiktiga förutsättningar

20. Organisationers möjligheter att planera långsiktigt kan påverkas av många olika saker. I vilken grad stämmer följande påståenden in på er organisation?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9
Bidragssystemets nuvarande utformning gör det svårt för oss att ha en långsiktig planering <u>V70</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Lagar och regler gör det svårt för oss att ha en långsiktig planering <u>V71</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Osäkra intäkter gör det svårt för oss att ha en långsiktig planering <u>V72</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Osäkra utgifter gör det svårt för oss att ha en långsiktig planering <u>V73</u>	☐	☐	☐	☐	☐

21. I vilken utsträckning stämmer följande påståenden in på era förutsättningar?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9
Vår organisation har tillräckliga resurser för att söka offentliga bidrag <u>V74</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Det finns lagar och regler som försvårar för oss att <u>bedriva</u> vår kärnverksamhet <u>V75</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Det finns lagar och regler som försvårar för oss att <u>utveckla</u> vår kärnverksamhet <u>V76</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har under det senaste året haft ekonomiska förutsättningar att <u>bedriva</u> vår kärnverksamhet <u>V77</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vi tror oss ha goda möjligheter att <u>bedriva</u> vår verksamhet även de närmast kommande åren <u>V78</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vi tror oss ha goda möjligheter att <u>utveckla</u> vår verksamhet även de närmast kommande åren <u>V79</u>	☐	☐	☐	☐	☐

22. Har ni som är aktiva i organisationen funderat på att lägga ner eller låta organisationen vila? V80

- Ja, vi har diskuterat frågan ett flertal gånger under de senaste 12 månaderna 1
- Ja, frågan har kommit upp någon enstaka gång under de senaste 12 månaderna 2
- Ja, men inte under de senaste 12 månaderna 3
- Nej 4

Om ja:

23. Vad har varit den främsta anledningen till att ni diskuterat att lägga ner eller låta organisationen vila? V81

Välj ett alternativ.

- Bristande ekonomi 1
- Brist på lokaler 2
- Bristande intresse eller tid bland medlemmar att engagera sig i organisationen 3
- Brister i infrastruktur eller liknande service (ex. det är svårt att ta sig till organisationen) 4
- Brist på erkännande från politiker eller tjänstepersoner i offentlig sektor 5
- För stor administrativ börda 6
- Hot eller våld mot organisationen 7
- Annan anledning 8

Öppenhet och insyn

24. Hur väl stämmer följande påståenden?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet relevant ej 9	Inte för oss 8
Vi har goda möjligheter till insyn och dialog i politiska beslutsprocesser som rör vår verksamhet V82	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har goda möjligheter till insyn och dialog kring viktiga beslut som rör våra intresseområden V83	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vår relation med offentlig sektor präglas av ömsesidigt förtroende V84	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det offentliga krav på insyn i vår verksamhet är problematiskt av integritetsskäl V85	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Mångfald

25. Om du försöker göra en uppskattning, hur har antalet medlemmar förändrats under de senaste 12 månaderna? V86

- Minskat med mer än 50% **1**
 Minskat med 41-50% **2**
 Minskat med 31-40% **3**
 Minskat med 21-30% **4**
 Minskat med 11-20% **5**
 Minskat med 1-10% **6**
 Oförändrat **7**
 Ökat med 1-10% **8**
 Ökat med 11-20% **9**
 Ökat med 21-30% **10**
 Ökat med 31-40% **11**
 Ökat med 41-50% **12**
 Ökat med mer än 50% **13**
 Vet ej **99**
 Vi har endast andra organisationer som medlemmar **88**

26. I vilken utsträckning stämmer följande påståenden in på era förutsättningar?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9	Inte relevant för oss 8
Det är tillräckligt många som är intresserade av att engagera sig och delta för att vi ska kunna bedriva verksamhet de kommande åren <u>V87</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är tillräckligt många som är intresserade av att inneha förtroendeuppdrag för att vi ska kunna bedriva verksamhet de kommande åren <u>V88</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

27. I vilken utsträckning instämmer ni i följande?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9	Inte relevant för oss 8
Det är lätt att hitta information om de kommunala bidrag som finns att söka <u>V89</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att förstå hur man söker kommunala bidrag och vilka krav som måste uppfyllas <u>V90</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att hitta information om de statliga bidrag som finns att söka <u>V91</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det är lätt att förstå hur man söker statliga bidrag och vilka krav som måste uppfyllas <u>V92</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Coronapandemin

28. Hur har coronapandemin påverkat er organisation?

Markera med ett kryss för varje rad

	Mycket negativt 1	Ganska negativt 2	Inte alls 3	Ganska positivt 4	Mycket positivt 5
Coronan har påverkat min organisations möjligheter att bedriva verksamhet <u>V93</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Coronan har påverkat min organisations möjligheter att bedriva påverkansarbete <u>V94</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Coronan har påverkat antalet medlemmar i min organisation <u>V95</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Coronan har påverkat min organisations ekonomiska situation <u>V96</u>	☐	☐	☐	☐	☐

29. Har din organisation sökt ett offentligt stödpaket på grund av coronapandemin?

Flera svar är möjliga

- Ja, från statlig myndighet V97=1
 Ja, från regionen V971=2
 Ja, från kommunen V972=3
 Vet ej V973=9

Om sökt stöd

30. Har ni fått stödpaket beviljat? V98

- Ja, alla ansökningar **1**
 Ja, några ansökningar **2**
 Nej, ingen ansökan **3**

31. Coronapandemin har bland annat inneburit en ökad digitalisering för samhället i stort

Vi skulle vilja veta i vilken utsträckning ni har bedrivit verksamhet digitalt före och under pandemin samt vad ni tror om framtiden i en värld utan pandemi och medföljande restriktioner. Försök räkna med all verksamhet.

Markera med ett kryss för varje rad

	Ingen del 1	Mycket liten del 2	Ganska liten del 3	Ungefär hälften 4	Ganska stor del 5	Mycket stor del 6	Alla delar 7	Vet ej 9
Hur mycket av verksamheten bedrevs digitalt före pandemin <u>V981</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur mycket av verksamheten har ni bedrivit digitalt under senaste året <u>V99</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur mycket av verksamheten har ni fått ställa in under senaste året <u>V100</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hur mycket av verksamheten vill ni bedriva digitalt i framtiden utan pandemi och restriktioner <u>V101</u>	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

32. Hur ser ni på följande utmaningar kopplat till digitalisering?

Markera med ett kryss för varje rad.

	Stämmer mycket dåligt 1	Stämmer ganska dåligt 2	Stämmer ganska bra 3	Stämmer mycket bra 4	Vet ej 9
En stor del av vår tidigare verksamhet går att ersätta med digital verksamhet <u>V102</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaliseringen har lett till att vi utformat ny verksamhet <u>V103</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Våra medlemmar/brukare har tillgång till nödvändig utrustning (som t.ex. datorer, internetuppkoppling) för att delta i vår digitala verksamhet på ett bra sätt <u>V104</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Våra medlemmar/brukare har tillräckliga kunskaper för att delta i vår digitala verksamhet på ett bra sätt <u>V105</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vår organisation har tillgång till nödvändig utrustning (som t.ex. datorer, internetuppkoppling) för att bedriva digital verksamhet på ett bra sätt <u>V106</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Vår organisation har tillräckliga kunskaper för att bedriva digital verksamhet på ett bra sätt <u>V107</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaliseringen har förbättrat vår dialog med offentliga aktörer <u>V108</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaliseringen har förbättrat vår interna demokrati <u>V109</u>	☐	☐	☐	☐	☐
Digitaliseringen har förbättrat våra möjligheter att bedriva påverkansarbete <u>V110</u>	☐	☐	☐	☐	☐

Avslutning

33. I vilken utsträckning upplever du att du har kunnat svara uppriktigt på frågorna i enkäten? V111

Gör en bedömning på en skala mellan 1 och 10, där 1=inte alls och 10=har svarat helt uppriktigt

Inte alls Helt uppriktigt
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

34. Var det någon särskild fråga/frågor som du tyckte var svåra att svara på eller vill du kommentera något annat i enkäten?

Gör det gärna här:

.... LISTA 1

.....

Stort tack för att du svarade på enkäten!

HÄR VÄXER KUNSKAP FRAM

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

